

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Martina Krupauerová

Doping ve sportu a rozhodčí řízení s ním spojené

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Vít Horáček Ph.D.

Katedra: Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): prosinec 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 6. prosince 2015

.....

Martina Krupauerová

Obsah:

Obsah:	2
Úvod.....	4
1. Historie dopingu	6
1.1 Organizační hierarchie současného světového antidopingového programu	7
1.2 Mezinárodní antidopingové úmluvy	9
1.3 Mezinárodní sportovní soud, rozhodné právo a závaznost rozhodnutí CAS ...	10
1.4 Světová antidopingová agentura a světový antidopingový program	14
1.5 Světový antidopingový kodex a jeho novelizace v roce 2015	15
1.5.1 Mezinárodní standardy	17
1.5.2 Modely nejlepší praxe a pokyny	18
1.5.3 Osobní působnost Kodexu	18
2. Definice dopingu.....	19
2.1 Porušování antidopingových pravidel.....	20
3. Dopingová kontrola	21
3.1 Testování	21
3.2 Nakládání s výsledky testování a jejich zveřejnění.....	24
3.3 Seznam zakázaných látek a zakázaných metod	25
3.4 Terapeutické výjimky.....	27
4. Disciplinární řízení	29
4.1 Průběh	29
4.2 Pozastavení činnosti	30
4.3 Dokazování dopingu	31
4.4 Trestání.....	32
4.4.1 Zákaz činnosti	32
4.4.2 Neuložení doby zákazu činnosti na základě neexistence zavinění nebo nedbalosti	33
4.4.3 Zkrácení doby zákazu činnosti na základě nevýznamného zavinění nebo nevýznamné nedbalosti.....	33
4.4.4 Několikanásobná porušení.....	34
4.4.5 Osacké pravidlo vs. ne bis in idem	35
4.4.6 Jiné formy postihu sportovců za dopingové prohřešky	37
5. Řízení před CAS	37
5.1 Zahájení a forma řízení	37
5.2 Průběh řízení	40
5.2.1 Předběžné opatření.....	40
5.3 Rozhodčí nález.....	41
5.4 CAS a stare decisis.....	42
5.5 Náklady řízení	43
6. Případové studie.....	43
6.1 Sportovec mezinárodní úrovně - cyklista Alberto Contador Velasco.....	43
6.2 Sportovec národní úrovně – plavkyně Sabina Dostálová	50
7. Přesah antidopingového řízení do jiných právních oborů	52
7.1 Původ dopingového práva – soukromé právo smluvního typu či trestní právo?	53

7.2	Světový antidopingový program a lidská práva.....	54
7.3	Otázka souladu trestu za porušení antidopingových pravidel s principem proporcionality.....	55
7.4	Objektivní odpovědnost – usvědčen již při obvinění?	56
8.	Zhodnocení současného právní úpravy z hlediska její efektivity	57
9.	Závěr	59
	Abstrakt.....	62
	Summary	64
	Seznam zkratk	66
	Seznam použité literatury:	67
	Právní předpisy:	67
	Dokumenty mezinárodních a nadnárodních organizací:	67
	Judikatura:.....	67
	Seznam použitých článků z odborných periodik:	68
	Internetové zdroje:	69
	Klíčová slova	71

Úvod

Užívání zakázaných látek podporujících výkonnost představuje u sportovců dlouholetý a celosvětový fenoménem, vedoucí, mimo jiné, k nerovným a nespravedlivým soutěžním výsledkům. „*Touha po vítězství je tak silná, že z lidí často činí prostomyslné jedince, kteří nedokáží rozeznat, co je správné a co je špatné*“.¹ V současné době se s tímto nepříznivým trendem snaží bojovat hned několik mezinárodních organizací, mezi nimiž zaujímá vedoucí postavení Mezinárodní olympijský výbor, který, spolu s dalšími, stojí za vytvořením Světového antidopingového programu. Jedná se o koncept s jasně stanovenými pravidly a postupy kodifikovanými v Světovém antidopingovém kodexu a samostatně upraveným rozhodčím řízením před příslušnými institucemi. Tyto instituce jsou nadány pravomocemi sankcionovat sportovce za porušování těchto pravidel a to způsoby, jež si mnohdy nezadají co do tvrdosti potrestání se standardními druhy sankcí uzákoněných nejen ve správním, ale i trestním právu.

Ve své diplomové práci bych nejprve ráda popsala historii antidopingového programu, a to sice jak se z běžných sportovních pravidel zaváděných u jednotlivých sportovních akcí či sportovních organizací, stal celosvětově uznávaný právní řád ovlivňující převážnou většinu světového dění ve sportu.

V dalších kapitolách mé diplomové práce čtenáře podrobně seznámím s organizací a právním rámcem mezinárodního systému antidopingové kontroly, tedy vysvětlím, jakými pravidly se tato kontrola v současné době řídí. Neopomenu se zmínit ani o těch nejvíce diskutovaných změnách Světového antidopingového kodexu, které přinesla novela kodexu, jenž je účinná od 1. ledna 2015, a která svou přísností vyvolává u mnohých kritiku. Zároveň poskytnu komplexní přehled institucí dohlížejících na řádný výkon antidopingové kontroly.

Jak již napovídá téma mé diplomové práce, ve čtvrté kapitole a kapitolách po ní následujících se budu věnovat samotnému rozhodčímu řízení před příslušnými orgány,

¹ GOLDSTEIN, Robin R., *An American in Paris: The Legal Framework of International Sport and the Implications of the World Anti-Doping Code on Accused Athletes*, Virginia Sports and Entertainment Law Journal 2007, vol. 7:1, strana 150. (Citující Boba Goldman a ost., *Death in the Locker Room 2*, Elite Sports Medicine Publications 1992)

které následuje v případě obvinění sportovce z užití zakázané látky či metody. Vzhledem k tomu, že na rozdíl od mediálně propíraných dopingových kauz, povědomost o samotném průběhu sportovního rozhodčího řízení není obecně dostatečně rozšířená, rozhodla jsem se jako součást diplomové práce uvést v šesté kapitole i případové studie, na kterých demonstřuji průběh celé dopingové kontroly a následujícího rozhodčího řízení, a to jak před příslušnými orgány na národní úrovni, tak i mezinárodní úrovni, včetně řízení před mezinárodním Rozhodčím soudem pro sport a v závěru i výkonu samotného rozhodnutí vynesenoého Rozhodčím soudem pro sport (v případě sportovkyně národní úrovně pak Českého svazu plaveckých sportů).

Po zhodnocení rozhodčího řízení a světového antidopingového programu jako takového pod drobnohledem jiných právních oborů (základními lidskými právy počínaje a trestním právem konče) se na závěr pokusím zodpovědět zásadní otázku sportovního práva. Je současný systém kontroly dostačující a daří se mu udržet rovnováhu mezi účinnou antidopingovou kontrolou a právy atletů této kontrole podléhajících, případně podezřelých z porušení antidopingových pravidel? Jaký budoucí vývoj můžeme v tomto odvětví očekávat?

1. Historie dopingu

Ačkoli by se mohlo na první pohled zdát, že poslední dobou slýcháváme o sportovcích užívajících zakázané látky podporující jejich výkonnost podstatně častěji než v minulosti, samotné užívání látek uměle podporující výkonnost rozhodně není záležitostí týkající se pouze několika předešlých let či desetiletí. Jeho kořeny můžeme datovat až do starověkých dob původních olympijských her pořádaných v antickém Řecku, kde si před 3,000 lety sportovci lačni po vítězství často před závodem i v jeho průběhu dopřávali povzbuzení v podobě všemožných výtažků z hub, semen rostlin či stimulačních nápojů.² Záznamy o využívání moderních stimulantů k zvyšování sportovní výkonnosti, jako amfetaminů, kokainu, strychninu či efedrinu se datují již k počátku 20. století.

Výraz „doping“ je sice celosvětově rozšířený a hojně užívaný, názory na původ tohoto slova se však různí. Někteří jej odvozují od holandského (vlámského) výrazu „*doop*“, přičemž se mělo jednat o povzbuzující opiátovou šťávu, kterou v 17. století pili kolonisté v Novém Amsterdamu.³ Doping byl však poprvé oficiálně definován jako směs v anglickém slovníku, přičemž se mělo jednat o kombinaci opia a narkotik původně určených pro koně. V roce 1889 bylo slovo „*dope*“ poprvé užito též pro přípravu hustého vazkého opia ke kouření. Tento výraz se poté postupem času začal užívat pro převážnou většinu omamných látek. Následně jej sportovní odvětví přijalo za vlastní ve tvaru „*doping*“, charakterizující užívání různorodých, vždy však nedovolených látek.⁴

První organizací, jež zavedla závazná komplexní antidopingová pravidla, byla Mezinárodní asociace atletických federací (*International Association of Athletics Federations* – IAAF), když v roce 1928 poprvé sankcionovala užití zakázaných látek sportovci. Po druhé světové válce se nicméně doping začal rozšiřovat mnohem rychleji než antidopingová pravidla, které by se jej snažila limitovat. Smrt vrcholových sportovců během cyklistických sportovních událostí v letech 1960 a 1963 zapříčiněna

² A Brief History of Anti-Doping [online]. [cit. 2015-09-09]. Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/en/a-brief-history-of-anti-doping>.

³ BOWERS, Larry D., *Athletic Drug Testing*, Clinics in Sports Medicine, Apr. 1, 1998.

⁴ HAINDOVÁ, Markéta, *Sportovní právo*, Praha: Auditorium, 2012. [Kap.] 5., Doping, s. 90

úmyslným požitím látek, jež měly uměle povzbudit jejich výkonnost, zesílila celosvětový požadavek veřejnosti i sportovních expertů na zpřísnění antidopingových pravidel a nastavení antidopingové kontroly, jež by efektivně a v rámci dlouhodobého časového horizontu řešila problém spojený s dopingem.

Dohled nad sportovci se tedy v průběhu 20. století začal zpříšňovat postupným zaváděním kontrolních, nápravných i sankčních mechanismů vedoucích jednak k zajištění objektivních a spravedlivých výsledků v rámci sportovních klání, tak i k ochraně a zachování zdraví samotných sportovců. Rada Evropy v roce 1963 poprvé poskytla oficiální právní definici pro výraz doping. Dle této definice, vytvořenou komisí pro mimoškolní vzdělávání, se dopingem rozumí „*obstarání, obstarávání či použití takové látky či metody zdravým jedincem...která se za běžných okolností v těle nevyskytuje...a/nebo jakékoli fyziologické substitute či látky... pokud je požitá v abnormálním množství a/nebo abnormální cestou a/nebo abnormálním způsobem... se záměrem a zamýšleným účinkem navýšit nepřirozeným a nelegitimním způsobem výkonnost tohoto jedince během soutěže*“.⁵

Mezinárodní olympijský výbor následně v roce 1967 založil Zdravotnickou komisi (*Medical Committee*) a v roce 1968 poprvé oficiálně potvrdil zákaz dopingů. Zdravotnická Komise definovala seznam zakázaných látek, přičemž první testy na přítomnost těchto látek v těle sportovců byly provedeny v rámci zimních olympijských her v roce 1968.⁶ Snahy po účinném a stabilním systému antidopingových pravidel vyvrcholily v roce 1999 založením Světové antidopingové organizace (*World Anti-Doping Agency* – dále jen „WADA“), jejímž jediným úkolem je provádění světového antidopingového programu (dále též jen jako „Program“), jak bude podrobně vysvětleno v následujících kapitolách.

1.1 Organizační hierarchie současného světového antidopingového programu

⁵ Definováno Radou Evropy, Out of school Education Committee

⁶ IAAF, Drugs in sport, Doping control [online]. [cit. 2015-06-04]. Dostupné z: <http://www.iaaf.org/download/download?filename=c3ec4cd7-c80f-4062-85d2-efaf8c26afce.pdf&urlslug=Chapter%2015%3A%20Drugs%20in%20sport%20%2F%20Doping%20control%20>.

Antidopingová kontrola se do dnešní podoby postupně vyvinula, stejně jako mnoho jiných aspektů mezinárodního sportu, v rámci historického vývoje samotných moderních olympijských her. Mezinárodní olympijský výbor (dále jen „MOV“) se již od svého zrodu v roce 1894 stal hlavní autoritou určující, kterým směrem se bude sport provozovaný v rámci olympijských her ubírat a jak přísné regulaci bude podroben. Ačkoli se mezinárodní sportovní právo dotýká mnohem větší škály případů, než jen těch týkajících se olympijských her (dále jen „OH“), OH jsou pro toto právní odvětví stále zásadní událostí. Například soudní rozhodnutí, k nimž dochází na základě událostí vzniklých během OH, často slouží jako precedenční rozhodnutí určující další vývoj sportovního práva.⁷

To tedy znamená, že veškeré mezinárodní sportovní federace, národní olympijské výbory, jakož i národní sportovní federace spadající pod působnost MOV, se musí řídit jejími pravidly do té míry, do které se konkrétní sport či tým míní účastnit a být součástí olympijských her. Vysvětleme si tuto skutečnost na příkladu konkrétní sportovní federace. Ačkoli mezinárodní sportovní federace, jako například Mezinárodní plavecká federace (FINA), má v kompetenci regulaci konkrétního sportovního odvětví, hlavním hybatelem je vždy MOV a tyto mezinárodní sportovní federace jsou MOV podřízené. Národní sportovní federace, jako například Český svaz plaveckých sportů, jsou členy mezinárodních sportovních federací a spravují konkrétní sportovní odvětví na národní úrovni v souladu s pravidly nastavenými mezinárodními sportovními federacemi dle standardů MOV. Český olympijský výbor (dále jen „ČOV“) pak nese odpovědnost za výběr sportovců, kteří reprezentují stát na OH.

Pro potřeby mé diplomové práce je zásadním pojem „antidopingová organizace“ (*Anti-Doping Organization*), kterou Světový antidopingový kodex (dále jen jako „Kodex“) definuje poměrně obsírně, a to jako „*signatáře, který odpovídá za přijetí pravidel pro iniciování, zavedení, nebo uplatnění jakékoli části procesu Dopingové kontroly*“.⁸ Za Signatáře (*Signatories*) považujeme takové subjekty, které podepsaly Kodex a souhlasily s jeho dodržováním. Týká se tedy převážné většiny sportovních organizací působících v mezinárodním sportovním dění, nicméně existují i takové, které

⁷ GOLDSTEIN, Robin R., *An American in Paris: The Legal Framework of International Sport and the Implications of the World Anti-Doping Code on Accused Athletes*, Virginia Sports and Entertainment Law Journal 2007, vol. 7:1, strana 153

⁸ Světový antidopingový kodex, Příloha 1 - Definice

jimi vázány nejsou. Profesionální sportovní ligy ve Spojených Státech amerických v současné době nejsou signatáři Kodexu, proto je jejich antidopingový program řízen vlastními pravidly, jež stanoví Americká antidopingová agentura (*U. S. Anti-Doping Agency* – dále jen jako „USADA“). Vzhledem k předpokládanému rozsahu diplomové práce bohužel nezbývá prostor pojednat i o jejich pravidlech.

Všechny organizace zmíněné výše v této kapitole, MOV počínaje a Český svazem plaveckých sportů konče, tedy vystupují v rámci Programu jako tzv. *Antidopingové organizace*. Dle Kodexu tímto výrazem však také dále označujeme organizátory významných sportovních akcí, kteří provádějí testování v průběhu svých akcí, jakož i samotnou WADA, mezinárodní federace a národní antidopingové organizace.

1.2 Mezinárodní antidopingové úmluvy

Jak již bylo řečeno, hlavní a nenahraditelnou roli v mezinárodním boji proti dopingu ve sportu představuje WADA, jenž vznikla především z iniciativy MOV. Dále však existuje několik specializovaných sekcí a výborů v rámci Organizace spojených národů (OSN), které zastřešují mezinárodní sporty a zároveň svou činností přispívají k internacionalizaci jednotlivých postupů v rámci antidopingových programů. Jednou z nich je Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu („UNESCO“). Některé státy nepovažovaly dokumenty vydávanými WADA za právně závazné, protože se nejedná o mezivládní dokument – nepřístupují k němu totiž samotné státy, ale pouze jejich národní sportovní organizace. I z toho důvodu byla v říjnu 2003 schválena během generálního shromáždění UNESCO rezoluce, která navrhla vytvoření Mezinárodní Úmluvy proti dopingu ve sportu (*International Convention against Doping in Sport*) (dále jen jako „Úmluva“). V roce 2005 byla tato Úmluva jednomyslně přijata a 1. února 2007 nabyla účinnosti.⁹ Prozatím se jedná o nejúspěšnější úmluvu UNESCO co do rychlosti jejího schválení a následné ratifikace jednotlivými státy.

Takto se boj s dopingem poprvé dostal do všeobecně uznávaného mezinárodního dokumentu schváleného vládami členských států OSN. Olympijskému hnutí, jakož i jiným sportovním organizacím, a zároveň i veřejným činitelům, byl touto Úmluvou poskytnut všeobecně závazný právní nástroj. Úmluva totiž pomáhá zajistit efektivitu a

⁹ V České republice byla vyhlášena tato Mezinárodní úmluva proti dopingu ve sportu pod č. 46/2008 Sb.m.s. a spolu s ní byl tak přijat i Kodex, jako její součást a základní a univerzální dokument, z něhož vychází Program.

závaznost Programu i v těch případech, kdy si jednotlivé národní vlády přejí řešit dopingová témata, jež přímo nespádají do působnosti antidopingových organizací podřízených WADA. Každým rokem navíc počet signatářů této Úmluvy narůstá. WADA plní úlohu poradní organizace Úmluvy a dbá na to, aby se její cíle shodovaly s cíli vytyčenými Úmluvou.¹⁰

1.3 Mezinárodní sportovní soud, rozhodné právo a závaznost rozhodnutí CAS

Mezinárodní sportovní soud (*Court of Arbitration for Sport*, dále jen pod jeho mezinárodní zkratkou „CAS“¹¹) se vyvinul v reakci na mezinárodní spory, jež vznikaly jednak vzájemně mezi národními a mezinárodními federacemi, tak i uvnitř jednotlivých federací mezi sportovci a federacemi, v rámci jejichž působnosti je vykonáván konkrétní sport. Za jeho vznikem stála myšlenka stvoření „nejvyššího soudu světového sportu“¹².

V roce 1983 byly MOV oficiálně ratifikovány stanovy CAS, které nabyly účinnosti počátkem roku 1984. Prvním předsedou CAS se stal soudce Keba Mbaye ze Senegalu, který byl v té době členem MOV a též soudcem u Mezinárodního soudního dvora v nizozemském Haagu. V roce 1994 prošel soud zásadní sérií reforem iniciovaných z důvodu pochybností nad jeho nezávislosti pramenících z jeho absolutní provázanosti s MOV. Proto předpisy regulující chod a strukturu soudu a s nimi předpisy týkající se mezinárodního rozhodčího řízení před CAS, prošly výraznými změnami vedoucím k vyššímu stupni nezávislosti na MOV. Jednou z nejpodstatnějších změn pak bylo vytvoření nezávislého vrchního dozorce - Mezinárodní rady pro sportovní arbitráž (*International Council for Arbitration in Sport* – dále jen jako „ICAS“). Tato rada převzala za MOV odpovědnost za organizaci a financování CAS. Spolu s tím dohlíží i na to, aby při arbitrážních sportovních řízeních působil CAS jako nezávislý a nestranný

¹⁰ Tato smlouva je nyní 2. Nejúspěšnější smlouvou UNESCO co do počtu ratifikací jednotlivými státy. Mezinárodní Úmluva proti dopingů ve sportu [online]. [cit. 2015-06-04]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/anti-doping/international-convention-against-doping-in-sport/>.

¹¹ CAS je také dále znám pod svým francouzským akronymem Tribunal Arbitral du Sport - TAS

¹² Tuto vizi představil tehdejší prezident MOV Juan Antonio Samaranch v roce 1981

orgán, jenž v plné míře šetří práva stran zúčastněných na řízení.¹³ ICAS jmenuje CAS rozhodce a mediátory a schvaluje rozpočet a účetnictví CAS.

Oficiální sídlo CAS se nachází ve švýcarském Lausanne, soud však dále disponuje dvěma pobočkami – v australském Sydney a americkém New Yorku. Samotný soud je od roku 1994 také rozdělen na dvě divize, o čemž bude níže blíže pojednáno. V době konání olympijských her navíc CAS zřizuje třetí divizi, tzv. *ad hoc*¹⁴, jejímž prostřednictvím má dojít k vyřešení sporů bezprostředně vzniklých během olympijských her (případně vzniklých do deseti dní před jejich začátkem) a to bezplatně ve lhůtě následujících 24 hodin poté, co jí byla věc předložena.¹⁵ Aby mohla být věc rozhodnuta v takto krátkém čase, jmenuje ICAS 12 rozhodců příslušných k rozhodování v rámci takovéto divize. Každý sportovec, který se účastní zimních či letních olympijských her, při nichž se dostane do jakéhokoli sporu spadající do působnosti CAS, má povinnost předložit tento sport *ad hoc* divizi.

Spory, které v arbitrážním řízení před CAS probíhají, mají svůj základ ve smluvním vztahu. Rozhodovací pravomoc CAS je poměrně široká a nevztahuje se pouze na přezkum dopingových případů. Základním právním řádem, ovládajícím sportovní arbitráž před CAS, je Řád sportovní arbitráže (dále jen jako „Řád“, v anglickém originálu jako „*Code of Sports-related Arbitration*“) Článek 27 Řádu stanoví, že se jurisdikce Soudu vztahuje pouze na spory týkajících se sportu. Tyto spory mohou být dále rozděleny do dvou kategorií, přičemž jejich rozdělení odpovídá i rozdělení soudů do dvou divizí. Prvními jsou spory obchodněprávní povahy, jako je například sponzorování sportovců, prodej práv k televiznímu vysílání, přestupy hráčů apod. Pod tuto kategorii se dále také řadí spory o náhradu škody vyplývající z nemajetkové újmy, jež sportovci utrpěli (touto problematikou se zabývá divize tzv. běžné arbitráže - „*Ordinary Arbitration Division*“).

Druhou divizí je pak tzv. odvolací arbitrážní divize („*Appeals Arbitration Division*“). Tato divize řeší odvolání ve sporech pramenících z tří odlišných kategorií. Především jde o odvolání proti rozhodnutím národních či mezinárodních organizací

¹³ Seznam všech funkcí, jenž ICAS plní, je obsažen v čl. S6 CAS Řádu.

¹⁴ Prvně CAS v této podobě zasedal v roce 1996 na letních olympijských hrách v Atlantě. Během olympijských her v Athenách v roce 2004 se tento *ad hoc* zřízený tribunál zabýval deseti kauzami, zatímco na posledních olympijských hrách v ruském Soči šlo o čtyři spory.

¹⁵ Tyto *ad hoc* divize, původně určené pouze pro potřebu konání olympijských her, jsou nyní zřizovány i v rámci světových fotbalových šampionátu či hrách britského Commonwealthu.

v disciplinárních řízeních, z nichž podstatnou většinu tvoří spory souvisejících s potenciálním trestáním sportovců obviněných z dopingu. Do disciplinárních sporů můžeme nicméně zařadit i spory řešící nezávislost sportovních sudí a další jim podobné případy. Dále se také tato divize zabývá odvoláními proti rozhodnutím, jež v prvním stupni rozhodoval senát CAS v divizi běžně arbitráže. Nakonec do rozhodovací pravomoci této divize patří i odvolání ve sporech před tribunály založenými dle pravidel jiných institucí v případě, že strany sporu souhlasí s předložením odvolání jejich věci CAS, tedy na základě prorogační dohody. Proto mohl např. původní vítěz cyklistického závodu Tour de France roku 2006, Floy Landis, podat odvolání proti rozhodnutí rozhodčího tribunálu jmenovaného Americkou Arbitrážní Asociací (*American Arbitration Association*) k CAS.¹⁶

CAS v minulosti nabízel i možnost poskytnutí tzv. posudků (*advisory opinions*) týkajících se potenciálních sporů. Tento koncept se podobal konceptu znaleckého posudku (*expert determination*), jež se hojně užívá především v obchodních arbitrážních řízeních k urovnávání finančních a komerčních sporů. Posudky CAS nebyly právně závazné, vzhledem k tomu, že by však skutečný spor byl v konečném důsledku řešen v řízení před CAS, stávaly se fakticky právně závaznými z důvodu jejich přesvědčivosti. Tento nástroj měl tak sloužit jako levnější a rychlejší metoda vedoucí k vyřešení sporných otázek. Novela Řádu, jež nabyla účinnosti 1. ledna 2012 však CAS tuto pravomoc odebrala.¹⁷

Ačkoli je i v případě CAS, jako arbitrážního soudu, ctěna nezávislost stran a jejich právo zvolit si rozhodce dle vlastního výběru, mají strany na výběr pouze z omezeného množství rozhodců, kteří jsou uvedeni na seznamu vydávaným ICAS.¹⁸ Rozhodci mohou být jmenováni i opakovaně, vždy na funkční období čtyř let. Kandidát na funkci rozhodce musí splňovat podmínky dle CAS Řádu – musí mít právnické vzdělání a být respektovanou osobou v oboru sportovního práva, mezinárodní arbitráže, případně v obou těchto odvětvích, musí vykazovat dostatečnou znalost sportu jako takového a být schopen používat alespoň jeden z CAS úředních jazyků, tedy angličtinu

¹⁶ Mangan, M.: *The Court of Arbitration for Sport: Current Practice, Emerging Trends and Future Hurdles*, ARBITRATION INTERNATIONAL, vydání 25, č. 4.

¹⁷ Rigozzi, A., Hasler, E., Quinn, B., *The 2011, 2012 and 2013 revision to the Code of Sports-related Arbitration* [online]. [cit. 2015-06-16]. Dostupné z: <http://www.lk-k.com/data/document/rigozzi-hasler-quinn-the-2011-2012-and-2013-revisions-the-cas-code-annex-jusletter-3-juin-2013.pdf>.

¹⁸ K 8. červnu 2015 bylo na seznamu na webové stránce CAS uvedeno 330 rozhodců. Dostupné z: <http://www.tas-cas.org/en/arbitration/list-of-arbitrators-general-list.html>.

nebo francouzštinu. Možnost výběru však platí jen v případě stálých divizí CAS, v případě řízení před *ad hoc* divizí strany nemají žádnou možnost výběru svého rozhodce, nicméně mohou stále namítat podjatost rozhodce v případě, že mají pochyby o jeho nezávislosti a nestrannosti.

Pravomoc CAS rozhodovat o výše zmíněných sporech je na soud přenesena na základě smlouvy, kterou každý sportovec sám uzavírá s příslušnou sportovní organizací zaštiťující sport, který tento sportovec vykonává. Sportovec a sportovní organizace se touto smlouvou zavazují k tomu, že právní (disciplinární) spory vzniklé při výkonu sportovní činnosti sportovcem spadají do výlučné působnosti CAS. Všichni sportovci podepsáním těchto smluvních ujednání také vyjadřují svůj souhlas s podrobením se příslušnému testování související s Programem. Čl. S47 Řádu stanoví, že takováto dohoda může být obsažena ve stanovách či ustanovujících předpisech příslušné sportovní organizace. Téměř všechny řídicí sportovní organizace disponují stanovami, které obsahují ustanovení o absolutní přednosti CAS. CAS je tedy odvolacím orgánem a zároveň konečným rozhodcem v případě sporů týkajících se rozhodnutí učiněných ať už národní nebo mezinárodní sportovní federací.

Závaznost a vynutitelnost rozhodčích nálezů CAS je zajištěna na základě Newyorské úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů z 10. června 1959, č. 74/1959 Sb., která signatářskému státu, jimž je převážná většina států světa¹⁹, stanovuje povinnost uznat výsledky rozhodčího řízení konaného před oficiálními rozhodčími orgány jiného ze signatářů.

CAS je soukromou arbitrážní institucí, jejíž hlavním sídlo se nachází ve švýcarském Lausanne, proto je i rozhodným právem soudu švýcarský právní řád. Řád,²⁰ jímž se řídí rozhodčí řízení před CAS, stanoví, že rozhodnutí CAS je konečné a závazné v plné šíři pro strany sporu. Přezkum tohoto rozhodnutí je možný pouze před švýcarským Federálním soudem²¹ (*Schweizerisches Bundesgericht, Tribunal fédéral, Tribunale federale*), který však již v minulosti označil CAS za dostatečně nezávislý a nestranný a přiznal jeho rozhodnutím stejnou váhu a účinky jako rozsudkům jakéhokoli

¹⁹ V originále *New York Arbitration Convention*, v roce 2013 byl počet signatářských zemí 149, viz: <http://www.newyorkconvention.org/contracting-states>. Naposledy navštíveno dne 4.6.2015

²⁰ Řád je též dostupný na webových stránkách CAS: http://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Code20201320corrections20finales20_en_.pdf [online]. [cit. 2015-06-07]

²¹ Švýcarský federální soud je dle čl. 188 švýcarské ústavy nejvyšším orgánem soudní moci ve Švýcarské konfederaci.

jiného soudu suverénních světových států.²²

Švýcarský federální řád mezinárodního soukromého práva navíc poměrně úzce vymezuje podmínky, za nichž může být rozhodnutí CAS přezkoumáno švýcarským Federálním soudem.²³ Jedná se o případ, kdy byl panel rozhodců v konkrétním případě sestaven nestandardně, či pokud chybně prohlásil svou (ne)příslušnost, rozhodl mimo rozsah své pravomoci nebo opomenul rozhodnout o učiněném podání. Rozhodnutí může být též zrušeno v případě, že nebyla ctěna práva na spravedlivý proces zúčastněných stran či pokud je rozhodnutí v rozporu s tzv. švýcarským veřejným pořádkem. Prokázat rozpor se švýcarským veřejným pořádkem se však zatím žádnému ze sportovců nepodařilo. V rozsudku CAS 98/208 N., J., Y., W. V. FINA bylo Švýcarským federálním soudem stanoveno, že tato podmínka musí být chápána spíše v celosvětově univerzálním než národním rozměru. Dle soudu by se jednalo o takový případ, kdy by rozhodnutí CAS bylo v rozporu se základními právními či morálními principy, jež jsou uznávány všemi civilizovanými státy.

1.4 Světová antidopingová agentura a světový antidopingový program

Na konci 20. století čelila MOV silné vlně kritiky související s nedostatečným a neefektivním způsobem provádění antidopingových kontrol sportovců.²⁴ Každý z olympijských sportů disponoval vlastním protidrogovým programem, který však obsahoval rozdílná pravidla pro řízení a rozhodování o dopingových prohřešcích

²² MITTEN, Mathew J., *Judicial Review of Olympic and international Sports Arbitration Awards: Trends and Observations*, PEPPERDINE DISPUTE RESOLUTION LAW JOURNAL 2009, vol. 10:1, strana 51

²³ Ačkoli by měl být švýcarský Federální soud jedinou soudní institucí, s pravomocí přezkoumat v taxativně uvedených případech rozhodnutí CAS, případ *Meca-Medina & Majcen v. Komise evropského společenství* představuje nežádoucí precedent, v němž se Evropský soudní dvůr prohlásil za příslušný k přezkoumání rozhodnutí CAS. V tomto případě CAS uložil dvěma plavcům dvouletý trest zákazu činnosti z důvodu dopingového nálezu, plavci se následně rozhodli tuto sankci napadnout před Evropským soudním dvorem, jenž jim to umožnil s argumentací, že Římská smlouva se vztahuje i na antidopingová pravidla, jelikož garantuje volnou soutěž a svobodu v poskytování služeb a tato pravidla, ač čistě sportovní, z povahy věci, mají dopad na ekonomickou činnost sportovců, že jim brání ve výkonu jejich ekonomické činnosti, již je v tomto případě profesionální plavectví. Ačkoli ESD následně shledal sankci za adekvátní a v souladu s evropským soutěžním právem, v zájmu všeobecného uznání a respektování jednotného systému světového antidopingového programu by k takovýmto situacím v budoucnu nemělo docházet.

²⁴ Mezi nejznámější skandály z tohoto období se řadí dopingový skandál z roku 1998, kdy byl z cyklistického závodu Tour de France vyřazen v té době neúspěšnější tým Festina, když se šéf této stáje přiznal, že existuje speciální program pro sportovce, v rámci nějž sportovci požívají látky uměle podporující jejich výkonost. BBC News, 1998. Drug scandal team thrown of Tour [online]. [cit 2015-03-12]. Dostupné z: http://news.bbc.co.uk/2/hi/special_report/1998/07/98/tour_de_france/134842.stm.

sportovců. S tím také souvisely rozdíly učiněné v rozhodování jednotlivých pověřených orgánů i v následné vynutitelnosti vyneseného rozhodnutí, případně i následný postih za jeho nedodržování. V reakci na vznesená obvinění poukazující na to, že MOV nečiní nic proti soustavnému porušování *fair play*, a že dostatečně nekontroluje sportovce, zda nevyužívají látky uměle podporující jejich výkonnost, došlo v listopadu 1999 z iniciativy MOV, podpořené vládními organizacemi, jakož i vládami jednotlivých států a jiných osob veřejného i soukromého práva, k založení WADA (Mezinárodní antidopingové agentury). WADA byla založena jako nezávislý orgán, jejímž cílem je podle vlastní proklamace „svět, ve kterém budou všichni sportovci měřit své síly v prostředí netknutém dopingem“²⁵. Samotný panel WADA sestává ze zástupců MOV a veřejných autorit, mezi nimiž převažují zástupci národních vlád.

Prováděním a ctěním pravidel Programu má docházet k zachování „sportovního ducha“, který je jako základní podstata olympionismu, ztělesněn v hodnotách, jež jsou v demonstrativním výčtu v Kodexu uvedeny. Pro jeho uchování dle WADA však nestačí pouze provádění samotného Kodexu na základě namátkové dopingové kontroly, případně kontroly provedené na základě indicií nasvědčující tomu, že došlo k porušení antidopingových pravidel. Důležité je také předcházet dopingovým prohřeškům tím, že jednotlivé antidopingové organizace²⁶ budou soustavně poskytovat dostatečnou osvětu, která má jak preventivní, tak i výchovnou funkci. Obecně rozšířený problém představuje skutečnost, že většina sportovců nejen že nemá ani rámcovou představu o látkách nacházejících se na Seznamu zakázaných látek a zakázaných metod, dost často si totiž navíc ani nejsou vědomi faktu, že podpisem smlouvy s příslušnou sportovní federací na ně působnost pravidel obsažených v Kodexu (včetně Seznamu zakázaných látek a metod) dopadá. K tomuto problému se proto v nadcházejících kapitolách vrátím.

Hlavními prostředky sloužícím k dosažení vytyčených cílů Programu, jakož i WADA samotné, je Kodex, Mezinárodní standardy a Modely nejlepší praxe a pokyny.

1.5 Světový antidopingový kodex a jeho novelizace v roce 2015

²⁵ Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/en/who-we-are> [online]. [cit. 2015-06-09].

²⁶ Dle Kodexu se takto souhrnně nazývají MOV, Mezinárodní paralympijský výbor, mezinárodní federace, Národní olympijské výbory a paralympijské výbory, Organizátoři významných Akcí a Národní Antidopingové organizace.

V březnu 2003 přijala WADA Světový antidopingový kodex, který představuje hlavní nástroj, jímž je Světový antidopingový program prováděn. Již v roce 2004, v době konání letních OH v Athénách, byl tento Kodex přijat všemi autoritami zaštiťujícími veškeré sporty na letních olympijských hrách.

Kodex je základním a celosvětovým dokumentem, na němž je založen světový antidopingový program ve sportu. Jedná se o soubor závazných pravidel a zásad, jimiž se musí řídit antidopingové organizace při výkonu kontrolních pravomocí svěřených jí WADA. Kodex tato pravidla nazývá sportovními pravidly, jež sportovci nebo jiné osoby přijímají jako *podmínku své účasti a jsou jimi vázáni.*

Připomeňme, že i přes všeobecně uznávanou legitimitu Kodexu a WADA jako takové nejsou pravidla v Kodexu všeobecně závazná a aplikují se pouze v případě antidopingových organizací, které jsou signatáři Kodexu (těmi je však převážná většina mezinárodních i národních sportovních organizací). Nepůsobí tedy přímo na sportovce, ale na (sportovní) antidopingové organizace, pod které jednotliví sportovci spadají, a které sami na základě Kodexu vytvářejí svá vlastní závazná pravidla, jimiž se následně řídí dopingová kontrola v rámci sportovní činnosti provozované sportovci. Typicky je sport zorganizován na úrovni národní organizace, která spadá pod mezinárodní sportovní organizace, případně přímo MOV.²⁷

Jak samotný Kodex stanoví, mělo by se jednat na jednu stranu o dostatečně určitou kodifikaci antidopingových zásad a pravidel, aby bylo pro osoby, jež mu podléhají, dostatečně jasné a předvídatelné jaké konkrétní jednání v rozporu s těmito pravidly vede k určitému sankcionování ze strany příslušných orgánů. Na druhou stranu má však být také dostatečně flexibilní ve své obecnosti proto, aby se dal užít jako univerzální soubor pravidel v rozličných sportovních odvětvích i dopingových případech s rozdílnou skutkovou podstatou. Kodex však v zásadě nenutí jednotlivé antidopingové organizace, aby přijala v něm ustanovená pravidla v celé jejich šíři a bez jakýchkoli změn, nicméně čl. 23.2.2. obsahuje kogentní pravidla, jež musí být každou organizací přijata a začleněna do jejich řádů bez podstatných změn. Mimo to však také obsahuje pravidla stanovující antidopingovým organizacím, jak mají v určitých situacích postupovat, aniž by bylo dále třeba, aby tato ustanovení byla explicitně

²⁷ V České republice jsou tato pravidla původně obsažená v Kodexu provedena Směrnicí pro kontrolu a postih dopingů ve sportu. Tuto Směrnici dále vykonává Antidopingový výbor ČR, jako národní antidopingová organizace.

uvedena v řádech samotných organizací. Nakonec jsou zde i taková ustanovení, která, ač povinná, poskytují signatářům možnost začlenit zásady v nich obsažené způsobem dle jejich uvážení.²⁸ Ať se však signatáři rozhodnou pro jakoukoli aplikaci Kodexu v souladu s výše uvedenými pravidly, musí zároveň při jeho užívání dbát na zásadu proporcionality a šetřit lidská práva.

Hlavním účelem Kodexu je tak vytvoření základních, jednotných a celosvětově závazných antidopingových pravidel aplikovatelných v rámci každého sportu. Dalším úkolem, jenž si Kodex vytknul za cíl, je ohodnotit, zda daná látka, kterou sportovec užívá nebo má v úmyslu užívat, pro něj představuje aktuální nebo potenciální zdravotní riziko.

Novelizace Kodexu v roce 2015 přinesla řadu změn vedoucí k zpřesnění a zároveň též k zpřísnění pravidel. Mezi nejvýraznějšími změnami jmenujme prodloužení doby zákazu činnosti v případě úmyslného porušení pravidel na 4 roky (čl. 10.2), výslovné vyjádření zásady proporcionality a úcty k lidským právům (které nalezneme v části „účel Kodexu“), podpora provádění rozsáhlejšího vyšetřování, a to jak samotnými antidopingovými organizacemi, tak i za využití složek státní správy, či prodloužení promlčecí lhůty (o těchto i dalších změnách, jenž novelizace přinesla, bude dále podrobněji pohovořeno v následujících kapitolách).²⁹

1.5.1 Mezinárodní standardy

Účelem mezinárodních standardů je *harmonizace činnosti Antidopingových organizací, odpovědných za specifické technické a funkční části antidopingových programů*. Jejich přijetí jednotlivými organizacemi a institucemi je povinné s ohledem na provádění kontrolní činnosti, jenž je v plném souladu s Kodexem. Jako příklad mezinárodního standardu můžeme uvést Seznam zakázaných látek a zakázaných metod (dále jen jako Seznam), jehož úprava, je obsažena v čl. 4 Kodexu.

²⁸ Otázkou je, na kolik je tuto možnost vykládat jako „flexibilní“ a „dispozitivní“ – samotný Kodex uvádí za příklad možnost různého nakládání s výsledky řízení - nicméně například pravidlo stanovující sankce a další pravidla uvedená v čl. 23.2 *Zavádění Kodexu do praxe*, nesmí být dle odst. 2 tohoto článku signatářem modifikována tak, aby tím došlo ke změně jejich smyslu, jenž je stanoven Kodexem (např. prodloužení doby zákazu činnosti, k němuž došlo tzv. Osackým pravidlem, viz kapitola 4.4.5 diplomové práce.

²⁹ Significant Changes Between the 2009 and the 2015 Code, Version 4.0 [online]. [2015-06-04]. Dostupné z: <https://wada-main-prod.s3.amazonaws.com/wadc-2015-draft-version-4.0-significant-changes-to-2009-en.pdf>.

1.5.2 Modely nejlepší praxe a pokyny

Samotný Kodex uvádí, že: „*Modely nejlepší praxe a pokyny, založené na Kodexu a Mezinárodních standardech byly a budou vypracovány proto, aby poskytl řešení v různých oblastech boje proti dopingu*“. Jedná se o modelové dokumenty, které mají sloužit jako manuál pro účastníky Programu. Mají zúčastněným antidopingovým autoritám poskytnout modelová řešení, z kterých si vyberou alternativu nejlépe vhodnou pro danou situaci.

1.5.3 Osobní působnost Kodexu

Kodex stanoví pravidla, podle nichž je prováděn dohled nad činností sportovce. V případě, že dojde k porušení antidopingových pravidel sportovcem, Kodex určuje i následnou sekundární odpovědnost plynoucí z takového porušení. Kdo všechno však je, či může být za sportovce dle Kodexu považován? Jedná se primárně o jakoukoli osobu, která soutěží ve sportu na mezinárodní úrovni (kterou definují jednotlivé mezinárodní federace) nebo na národní úrovni (definována jednotlivými národními antidopingovými organizacemi). Antidopingová organizace se dále sama může rozhodnout pro aplikaci antidopingových pravidel na sportovce, který není sportovcem mezinárodní úrovně, ani sportovcem národní úrovně, a uplatnit i na něj tuto definici. Kodex tedy může dopadat i na amatérské závodníky či veterány, kteří se přitom ani nemusí účastnit soutěžních klání. U těchto sportovců se pak může národní antidopingová organizace sama rozhodnout, zda a do jaké míry bude provádět testování, analýzu vzorků či v jakém rozsahu bude požadovat informace o pobytu sportovce apod. Národní antidopingová organizace si následně též sama rozhodne, zda na takového sportovce rekreační úrovně uplatní sankce stanovené Kodexem. Tento přístup je zvolen proto, aby nejen vrcholoví profesionální sportovci, ale i amatéři soutěžící na všech výkonnostních úrovních měli prospěch z antidopingové informovanosti a vzdělání.

Sportovcem dle Kodexu je jak zletilá, tak i nezletilá osoba, nicméně mezi faktory, které se berou v úvahu při posuzování míry zavinění, spadá i otázka, zda je sportovec nezletilou osobou. Tato skutečnost může mít vliv na výši uděleného trestu, kdy v případě nezletilého sportovce, který nezavinil úmyslně porušení antidopingového pravidla, povede především k mírnějšímu potrestání.

Ustanovení Kodexu obsahují též promlčecí lhůtu, která stanoví, že proti sportovci nebo jiné osobě nesmí být vedeno žádné řízení pro porušení antidopingových pravidel, pokud nebylo oznámeno porušení antidopingového pravidla podle ustanovení Kodexu, nebo nebyl učiněn dostatečný pokus o oznámení do deseti let ode dne, kdy podle vzneseného obvinění k porušení pravidel došlo.³⁰ Délka promlčecí lhůty je důležitá především z toho důvodu, že WADA má během této doby možnost znovu přezkoumat odebrané vzorky. Vzorky, jež jsou při kontrolách sportovcům odebrány, jsou následně obvykle podrobeny laboratorním testům bez zbytečného odkladu. Ačkoli procentuálně počet pozitivních nálezů u takovýchto vzorků nedosahuje vysokých hodnot v okamžiku jejich odběru, pozdější přezkumné testy těch samých vzorků v následujících letech často prokážou přítomnost zakázané látky, kterou nebylo možno v době jejich odebrání tehdejšími technologiemi odhalit.³¹

S tím také souvisí skutečnost, že neotevřený B-vzorek (o něm blíže v kapitole 3.1 *Testování a vyšetřování*) odebraný při dopingové kontrole, může být se souhlasem sportovce v budoucnu otevřen a užit k vědeckým účelům souvisejícím s vývojem nových metod a technologií, jež budou schopny odhalit přítomnost zakázaných látek. Pokud sportovec svůj souhlas k takovému užití B-vzorku poskytne, bude tento vzorek dále přezkoumáván anonymně.

2. Definice dopingu

Ačkoli Kodex tuto definici obsahuje již ve svém prvním článku, fakticky se jedná pouze o odkazovací ustanovení. Je v něm totiž stanoveno, že se jedná o *porušení jednoho, nebo více antidopingových pravidel, uvedených v člancích 2.1 až 2.10 Kodexu*. Článek 2, nazvaný „*porušování antidopingových pravidel*“ pak poměrně kazuisticky rozvádí jednotlivé případy porušení pravidel, jež budou považovány za doping.

V souhrnu je však možné označit doping za „*jakýkoli pokus buď samotného sportovce, nebo jiné osoby, jako jeho manažera, trenéra, lékaře, fyzioterapeuta nebo*

³⁰ Čl. 17 je příkladem jednoho z ustanovení, které bylo novelizací Kodexu zpřísněno – původní promlčecí lhůta byla pouze osm let.

³¹ Takto například MOV v roce 2012 retroaktivně diskvalifikovalo čtyři medailisty z letních OH v Athenách. The Associated Press, 2012. IOC strips 2004 medals from 4 Olympic athletes for doping [online]. [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://www.ctvnews.ca/sports/ioc-strips-2004-medals-from-4-olympic-athletes-for-doping-1.1067060>.

*maséra, zvýšit duševní a fyzickou výkonnost, nebo léčit onemocnění nebo úraz – pokud je to lékařsky neodůvodněné, pouze za účelem v soutěži“.*³² Toto vymezení má široký rozsah již při doslovném výkladu, nicméně díky demonstrativnímu výčtu poskytuje prostor pro jeho další rozšíření. Jak bylo v rozhodovací činnosti CAS již mnohokrát prokázáno, je extenzivní výkladové metody třeba, protože např. jinou osobou, která sportovci podá zakázanou látku, nemusí být jen osoby přímo se podílející na jeho profesní kariéře.³³ Naopak často může jít o osoby pocházející ze sportovcových rodinných kruhů, osoby blízké, známé apod.³⁴

Doping samozřejmě nepředstavuje jen samotné užívání látek během sportovních událostí, ale i v rámci přípravy na ní, a to i za situace, kdy sportovec neužil látku vědomě s úmyslem a vidinou zlepšení svého sportovního výkonu, nicméně stalo se tak v době, kdy podléhal antidopingovým pravidlům, a šlo o látku jemu zakázanou. S touto situací také souvisí kontroverzní pravidlo objektivní odpovědnosti sportovce spolu s výrazně limitovanou možností vyvinění, jenž vede k potrestání sportovce za porušení antidopingových pravidel i při náhodném požití látky, jenž mu mohla být takto podána i třetí osobou. Tato problematika však bude dále přiblížena na následujících stránkách. Porušení antidopingových pravidel v sobě nakonec zahrnuje nejenom samotné užití zakázané látky, ale také její držení a/nebo distribuci.³⁵

2.1 Porušování antidopingových pravidel

Čl. 2 Kodexu definuje jednání, jež je dle tohoto předpisu (a následně i dalších předpisů jednotlivých antidopingových organizací, které Kodex rozvádí) považováno za porušení antidopingových pravidel. Pro sportovce i jiné osoby, kteří jsou Kodexem

³² HAINDLOVÁ, Markéta, *Sportovní právo*, Praha: Auditorium, 2012. [Kap.] 5., Doping, s. 90

³³ Jako jeden z nejznámějších případů uvedme kauzu slavného tenisty Richarda Gasqueta, u nějž testy během turnaje odhalily stopy kokainu během turnaje Miami Masters v březnu roku 2009. Tenista se nakonec obvinění úspěšně ubránil před CAS. Svou obhajobu založil na tvrzení, že se mu látka do těla dostal díky polibku s jemu neznámou dívkou, která tuto drogu požila na večírku, jehož se tenista během také zúčastnil a na němž se seznámili. Viz CAS 2009/A/1926 International Tennis Federation (ITF) v. Richard Gasquet & CAS 2009/A/1930 World Anti-Doping Agency (WADA) v. ITF & Richard Gasquet.

³⁴ V této souvislosti je jedním z nejznámějších případů rozhodnutí týkající se tenisty Mariana Puerty (CAS 2006/A/1025 Mariano Puerta v/ International Tennis Federation), kterému Mezinárodní tenisová federace původně uložila trest v délce osmi let, z důvodu pozitivního nálezu na etilfrine, srdeční stimulant. Tento trest byl následně zmírněn CAS po tenistově úspěšné obhajobě, v níž tvrdil, že požil pouze nepatrné množství této látky a to navíc pouhým nedopatřením způsobeným tím, že pil ze skleničky, v níž jeho žena předtím rozpustila svůj lék obsahující tuto látku.

³⁵ GOLDSTEIN, Robin R., *An American in Paris: The Legal Framework of International Sport and the Implications of the World Anti-Doping Code on Accused Athletes*, Virginia Sports and Entertainment Law Journal 2007, vol. 7:1, strana 160

vázání, platí základní princip *ignorantia legis non excusat*. Toto pravidlo se nevztahuje pouze na znalost jednotlivých zakázaných způsobů jednání, ale též na znalost Seznamu zakázaných látek a metod. Vzhledem k tomu, že jednotlivé typy porušení dopingových pravidel, jímž se v této diplomové práci věnuji, budou níže podrobněji rozebrány, v následujícím výčtu uvádím pouze jejich ucelený seznam dle čl. 2 Kodexu:

- i) Přítomnost zakázané látky nebo jejich metabolitů nebo markerů ve vzorku sportovce (za marker je dle Kodexu považována sloučenina, skupina sloučenin nebo biologická proměnná, která indikuje použití zakázané látky či metody);
- ii) použití nebo pokus o použití zakázané látky nebo zakázané metody sportovcem;
- iii) vyhýbání se, odmítnutí nebo nedostavení se k odběru vzorku;
- iv) porušení povinnosti informovat o místě pobytu;
- v) podvádění nebo pokus o podvádění v průběhu kterékoli části dopingové kontroly (např. záměna vzorků, katetrizace, ale i poskytnutí klamné informace apod.);
- vi) držení zakázané látky nebo zakázané metody;
- vii) obchodování nebo pokus o obchodování s jakoukoli zakázanou látkou nebo zakázanou metodou;
- viii) podání nebo pokus o podání jakékoli zakázané látky nebo metody sportovci, provedené ať už při soutěži, nebo mimo soutěž;
- ix) spoluvina (asistování, povzbuzování, napomáhání, konspirace, jakož i jiná úmyslná spoluvina na porušení antidopingových pravidel, či pokusu o jejich porušení jinou osobou);
- x) zakázané spolčování.

3. Dopingová kontrola

3.1 Testování

Aby bylo možné zjistit, zda sportovec dodržuje antidopingová pravidla stanovená Kodexem, musí podstoupit testování. Jakákoli Antidopingová organizace může od kteréhokoli sportovce, jenž spadá pod antidopingový program, požadovat, aby poskytl vzorek v zásadě kdykoli a na kterémkoli místě. V případě, že se sportovec odmítne podrobit testování či se poskytnutí vzorku vyhýbá, porušuje tím antidopingová pravidla stanovená Kodexem. Pokud tedy odmítne poskytnout vzorek, je automaticky

předpokládáno, že porušil Kodex. Stejně tak může antidopingová organizace v případě podezření provést kontrolní návštěvu sportovce v jeho bydlišti a podrobit ho v jeho domově neohlášenému testování. Sportovci zároveň podléhají antidopingovému programu i mimo dobu konání soutěže či sportovní akce, a proto musí dle Kodexu informovat příslušné autority o jejich místě pobytu (*whereabouts*) tak, aby je bylo možno vyhledat v případě, že se antidopingová organizace rozhodne pro náhodné neohlášené testování. Mezinárodní standard pro testování určí pravidla místa pobytu, jimiž se následně musí antidopingové organizace řídit při jejich provádění. Sportovci údaje o svém chystaném místě a času tréninků a pobytu i jejich případně změny zaznamenávají vždy čtvrtletně v minimálně jednom šedesátiminutovém intervalu denně do elektronické databáze ADAMS³⁶. Kodex stanoví, že jakákoli kombinace tří nezastižení na ohlášeném místě pobytu, případně nedodání informací o místech pobytu, během dvanáctiměsíčního období, kterého se dopustil Sportovec v registru pro testování, tj. v elektronické databázi, automaticky znamená porušení antidopingových pravidel.³⁷

Na následujících řádcích bych ráda podrobně popsala postup při dopingové kontrole v rámci národní (sportovní) akce probíhající v České republice. Standardně probíhá dopingová kontrola v rámci akce tak, že dopingový komisař vyzve sportovce zpravidla po ukončení soutěže k podstoupení dopingové kontroly, na základě Směrnice pro kontrolu a postih dopingů ve sportu v České republice (dále jen „Směrnice“).³⁸ Tato Směrnice uvádí také práva a povinnosti, které sportovec v rámci této kontroly má. Mezi nejdůležitější práva sportovce patří především „*vybrat si ze zapečetěných odběrových nádobek a zkontrolovat, zda jsou čisté, neporušené (pokud se sportovci takto nejeví, může požádat o novou odběrovou soupravu) a po kontrole i bezpečně uzavřené*“.³⁹ Naopak mezi povinnosti sportovce patří zůstat po celou dobu v dohledu dopingového komisaře a být při poskytování vzorku sledován dopingovým komisařem stejného pohlaví.

³⁶ Databázový systém ADAMS je uveden v čl. 5.7.2 Směrnice a sportovci se do něj přihlašují prostřednictvím webové stránky, viz: <https://adams.wada-ama.org/adams/login.do?nopopup=true>

³⁷ čl. 2.4. Porušení povinnosti informovat o místě pobytu Kodexu

³⁸ Dle čl. 5.9 Směrnice se klíč výběru konkrétních sportovců pro testování určí dle výsledku nebo náhodným výběrem či kombinací těchto metod

³⁹ Čl. 5.12.2 Směrnice

Sportovec výzvu k dopingové kontrole podepíše a ponechá si kopii. Od toho okamžiku musí být sportovec v dohledu dopingového komisaře a nesmí močit až do příchodu do místnosti dopingové kontroly. Pokud sportovec podvkrát odmítne podepsat výzvu k dopingové kontrole nebo se vzdálí dopingovému komisaři z místa výzvy, bude se mít za to, že se odmítl podrobit odběru vzorku a tím porušil antidopingová pravidla.⁴⁰ Dopingový komisař může povolit sportovci dočasný odchod po příchodu do místnosti dopingové kontroly v případě, že jej pak bude nepřetržitě doprovázet a sportovec nebude močit, dokud se nevrátí zpět do místnosti. Důvody, za kterých takovýto odchod dopingový komisař umožní, jsou Směrnicí stanoveny poměrně široce – může se jednat např. o účast při vyhlášení vítězů, ale i jakákoli další přiměřená a výjimečná okolnost, která může být omluvena a bude zdokumentována.

Každý sportovec nejprve poskytne požadované informace, které se zaznamenávají do protokolu dopingové kontroly. Sportovec zároveň nahlásí veškeré léky a výživové doplňky, které užíval v předcházejících sedmi dnech. Následuje samotný odběr. Sportovec si sám vybere z několika odběrových nádobek jednu, do níž pod dohledem dopingové kontroly poskytne dostatečné množství moči (případně se odhalí dopingovému komisaři tak, aby bylo možno ověřit pravost odebíraného vzorku). Po poskytnutí moči ji sportovec rozdělí za pomoci k tomu určených lahviček na dva vzorky označené A a B se stejným identifikačním číslem, přičemž každý vzorek následně sám zapečetí. Nakonec sportovec potvrdí podpisem příslušného protokolu soulad odběru vzorku s tímto postupem uvedeným ve Směrnici. Směrnice následně podrobně popisuje i odběr vzorku moči mimo soutěž v případě, že je k takovému odběru sportovec určený. V takovém případě se může dopingový komisař dostavit bez ohlášení na místo tréninku, do jeho bydliště nebo na jiné místo pobytu, vždy se však musí řídit pravidlem minimálního narušení sportovcova soukromí.

⁴⁰ Takto byl hodnocen i případ dvou řeckých atletů a medailistů ze Sydney Kostase Kenterise a Kateriny Thanou, kteří se při letních OH v Athénách nedostavili na dopingové testování naplánované na čtvrtek 13. srpna 2004. MOV s nimi ještě v ten samý den nařídil disciplinární řízení na následující dopoledne. V noci z 13. na 14. však bylo MOV oznámeno, že sportovci údajně havarovali na motocyklu. Tato nehoda byla nejprve řeckými soudy považována za podvod a sportovci byli nepravomocně odsouzeni k podmíněným trestům odnětí svobody, nicméně o 7 let později odvolací soud oba sportovce viny zprostil. V rámci světového antidopingového programu byli však již v roce 2006 potrestáni dvouletým zákazem činnosti za nedostavení se k dopingovému testování, přičemž sportovci se nedostavili třikrát v rámci jednoho roku. The guardian, 2011. Greek court acquits Costas Kenteris and Katerina Thanou of faking crash [online]. [2015-12-03]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/sport/2011/sep/06/costas-kenteris-katerina-thanou-acquitted>.

3.2 Nakládání s výsledky testování a jejich zveřejnění

Směrnice stanoví pravidla, při jejichž dodržení může antidopingová organizace (Antidopingový výbor ČR – dále jen „ADV ČR“) výsledky testování zveřejnit. V případě negativního výsledku je laboratoř o tomto povinna informovat jak ADV ČR, tak i sportovce, a předsedu sportovního svazu, k němuž je daný sportovec příslušný.⁴¹ ADV ČR ani sportovní organizace nesmí veřejně jmenovat sportovce, u jejichž vzorku byly zjištěny pozitivní laboratorní nálezy, nebo sportovce nebo jinou osobu, kteří byli shledáni vinnými porušením příslušných článků Směrnice, až do doby, kdy bylo v disciplinárním řízení v souladu s čl. 8 Směrnice stanoveno, že bylo porušeno antidopingové pravidlo, nebo byla sportovci pozastavena závodní činnost.⁴²

V případě pozitivního laboratorního nálezu se nejprve zkoumá, zda tento sportovec neměl udělenou terapeutickou výjimku, případně zda by mu neměla být udělena, alternativně zda pozitivní nález nevznikl z důvodu pochybení pověřených osob při testování a vyšetřování. Potom, co jsou tyto možnosti vyloučeny, Úsek dopingových kontrol a monitoringu (ÚDKM) informuje neprodleně příslušný sportovní svaz a sportovce, mezi jinými, především o pozitivním dopingovém nálezu, o porušeném antidopingovém pravidlu a o právu požádat o provedení analýzy vzorku B – v případě, že tak neučiní, bude se mít za to, že se této analýzy vzdal.⁴³

Jestliže sportovec požaduje analýzu vzorku B, musí být informován o stanoveném datu, času a místě analýzy. Analýza vzorku B je důležitá z důvodu přezkumu správnosti pozitivního nálezu, k němuž vedly výsledky analýzy vzorku A. V případě, že by výsledky analýzy vzorku B označily tento vzorek za negativní, byla by i celá dopingová kontrola považována za negativní.

⁴¹ Svaz je Směrnicí definován jako právně, majetkově a organizačně samostatná nezávislá sportovní organizace se sídlem na území České republiky, jejímž základním předmětem činnosti je provozování sportu, tělovýchovy nebo turistiky, jak pro vlastní členstvo, tak i pro neorganizovanou veřejnost, která je členem nebo je uznávána příslušnou mezinárodní federací. Pro potřeby Kodexu je proto nutno Svaz považovat za antidopingovou organizaci.

⁴² HAINDLOVÁ, Markéta, *Sportovní právo*, Praha: Auditorium, 2012. [Kap.] 5., Doping, s. 102

⁴³ Obvykle nedochází k situaci, kdy by ze vzorků vycházeli odlišné závěry, nicméně stát se to může. Jako příklad uveďme běžce a olympijského vítěze Bernarda Lagata, jemuž v roce 2003 vyšel A - vzorek jako pozitivní na přítomnost EPO, nicméně byl později dopingového podezření zproštěn díky následné analýze vzorku B, která dopadla negativně. IAAF: Analysis of Bernard Lagat B Sample Returns Negative Results [online].[cit. 2015-09-03]. Dostupné z: <http://www.iaaf.org/news/news/analysis-of-bernard-lagat-b-sample-returns-ne>.

V případě, že by analýza vzorku B potvrdila pozitivní nález zjištěný u vzorku A, případně pokud sportovec nepožádal o provedení analýzy vzorku B, bude tento výsledek dopingové kontroly dle čl. 7.1.8 Směrnice prohlášen za porušení antidopingových pravidel a sportovec a příslušný sportovní svaz bude o této skutečnosti informován stejně jako WADA a příslušná mezinárodní federace.

Směrnice dále řeší i tzv. atypické nálezy podléhající dalšímu vyšetřování, které musí laboratoře ohlašovat dle Mezinárodního standardu. Za atypický nález se považuje přítomnost zakázaných látek, které mohou být produkovány endogenně. Pokud ADV ČR obdrží atypický nález, přezkoumá, zda v tomto případě nebyla udělena terapeutická výjimka, nebo zda nedošlo ke zjevné odchylce od Mezinárodního standardu při provádění testování a vyšetřování nebo se odchylka nevyskytla při provádění analýzy. Po dokončení tohoto přezkoumání bude informován sportovec a antidopingová organizace o tom, zda bude nebo nebude atypický nález dále řešen jako pozitivní laboratorní nález.⁴⁴

3.3 Seznam zakázaných látek a zakázaných metod

Základní dokument, na němž je založena dopingová kontrola, představuje tzv. Seznam zakázaných látek a zakázaných metod. Seznam zakázaných látek a metod (dále jen „Seznam“) byl poprvé publikován v roce 1963 MOV, od roku 2004 je na základě Kodexu vydáván WADA, která je také odpovědná za jeho přípravu a publikaci. Seznam je mezinárodním standardem obsahující zakázané látky a metody, jež jsou zakázány během soutěží, mimo soutěž a v rámci konkrétních sportů. Jednotlivé látky a metody jsou dále klasifikovány do kategorií (steroidy, stimulanty atd.).⁴⁵ Seznam obsahuje látky, které splňují alespoň dvě z následujících vlastností:

- i) podporující, či potenciálně podporující výkonnost sportovce;
- ii) představující skutečné nebo potenciální riziko pro zdraví sportovce;
- iii) jsoucí v rozporu se „sportovním duchem“.

⁴⁴ Čl. 7.2 Směrnice

⁴⁵ WADA: 2015 List of Prohibited Substances and Methods [online]. [2015-06-03]. Dostupné z: <http://list.wada-ama.org>.

Často však neexistuje přesvědčivý důkaz o tom, že určitá látka, která je umístěna na seznamu, skutečně pozitivně a nadstandardně působí na sportovcovu výkonnost či negativně ovlivňuje jeho zdraví.⁴⁶ Místo statistik, výzkumů a jasných výsledků se zde tedy spíše spoléhá na předpokládané účinky. Čl. 4 Kodexu, jenž se zabývá Seznamem, dále obsahuje podkategorii „*Specifické látky*“. Za specifické látky jsou považovány takové látky, které Sportovec s „*větší pravděpodobností použije s jiným úmyslem, než zvýšit svou sportovní výkonnost*“. Na seznamu se nacházejí i takové látky, které jsou často součástí léků užívaných při běžných nemocích – tak je tomu například u efedrinu, který bývá účinnou složkou léků užívaných proti nachlazení. Dále zde také najdeme např. actrapid (inzulin běžně užívaný diabetiky), adrenalin (obvykle užíván na podporu srdeční činnosti) či beclomet (lék na rozšíření průdušek).⁴⁷

Seznam původně tvořily pouze léky podporující psychomotoriku, různé stimulanty podporující centrální nervový systém, narkotická analgetika a anabolické steroidy. Seznam však postupem času prochází mnohými změnami a proto je nutno jej považovat za „živý nástroj“, jenž se vyvíjí a především rozšiřuje v souvislosti s tím, jak se vyvíjí nové látky výše uvedených vlastností, které dle WADA odporují pravidlům světového antidopingového programu.

Jakmile WADA určitou látku či metodu umístí na Seznam, sportovec ji nemůže dále užívat bez toho, aby tím čelil riziku pozitivního nálezu v rámci dopingové kontroly. K pozitivnímu nálezu může dojít jednak na základě laboratorního testu provedeného v jedné z laboratoří akreditovaných WADA (nebo jinak schválených WADA), jenž prokáže přítomnost látky v těle sportovce nebo v případě neanalytického pozitivního nálezu, založeném na nepřímých důkazech. Takovými důkazy může být například svědecká výpověď, porušení povinnosti informovat o místě pobytu,⁴⁸ nebo podezřelé informace v biologickém pasu sportovce.⁴⁹

Jako biologický pas se označuje záznam biologických parametrů sportovce, založený na pravidelných a dlouhodobých odběrech vzorků krve a moči sportovce. Je

⁴⁶ To je podle názoru autorky této diplomové práce též jedním z důvodů existence podmínky „jsoucí v rozporu se sportovním duchem“, která se dá při šikovné argumentaci použít u převážné většiny látek.

⁴⁷ WADA: 2015 List of Prohibited Substances and Methods [online]. [2015-06-03]. Dostupné z: <http://list.wada-ama.org>.

⁴⁸ Dle čl. 2.4. Kodexu znamená jakákoli kombinace tří nezastižení na místě pobytu, anebo nedodání informací o místech pobytu během dvanáctiměsíčního období k porušení antidopingových pravidel.

⁴⁹ MILOT, Lisa, *Ignorance, Harm and the Regulation of Performance-Enhancing Substances*, Harvard Journal of Sports & Entertainment Law 2014, vydání 5, strana 107-108

považován za revoluční metodu v boji proti dopingům především z toho důvodu, že na rozdíl od běžného testování zaznamenává hladinu látek v krvi a moči v delším časovém období, což samo o sobě představuje referenční bod, kterého se jednorázovým testováním nedá dosáhnout. Krevní vzorky jedince jsou porovnávány s jeho historickými výsledky, k čemuž je využita metoda Bayesovské sítě.⁵⁰ Informace z tohoto testování jsou použity jednak k bližšímu zaměření se na sportovce s podezřelými výsledky a též jako nepřímý důkaz o porušení antidopingových pravidel. Biologický pas se zatím uplatní jen u některých sportovních odvětví, mezi nejdůležitější jmenujme cyklistiku a rychlobruslení. Jeho využívání však nevyvolává jen pozitivní reakce, když případy několika sportovců, mezi jinými i českého cyklisty Romana Kreuzigera⁵¹, či německé rychlobruslařky Pechsteinové⁵², vyvolávají otázky nad přesností a spolehlivostí tohoto důkazního prostředku.⁵³

3.4 Terapeutické výjimky

Ačkoli se právní regulace stanovená Kodexem zdá být absolutně nesmlouvavá a jeho kogentní podmínky jsou nastaveny pro všechny stejně, přesto existují výjimky, díky nimž je sportovci v konkrétním případě povoleno jednorázově užít či dlouhodoběji užívat látku nacházející se na seznamu zakázaných látek. Čl. 4.4. Kodexu stanoví, že

⁵⁰ Jedná se o pravděpodobnostní model, využívající grafickou reprezentaci k tomu, aby zobrazil pravděpodobnostní vztahy vyskytující se mezi jednotlivými jevy. Viz: Bayesovské sítě [online]. [2015-12-01]. Dostupné z: https://cw.fel.cvut.cz/wiki/_media/courses/a7b33sui/bayesovske_site.pdf.

⁵¹ Kreuzigerovi Mezinárodní cyklistická unie (UCI) na začátku srpna roku 2014 pozastavila činnost z důvodu nesrovnalostí v jeho biologickém pasu z let 2011 a 2012, když jeho biologický pas vykazoval nestandardní hodnoty hemoglobinů v krvi během cyklistického závodu Giro d'Italia v roce 2012 a zvýšenou hodnotu retikulocytů v letech 2011 a 2012. UCI vyzvala ČSC, aby se sportovcem bylo zahájeno disciplinární řízení. Proti tomuto rozhodnutí se cyklista neúspěšně odvolal k CAS (viz: *CAS 2014/A/3694 Roman Kreuziger v. UCI*). Dne 22.8.2014 zahájila rozhodčí komise ČOV řízení, na jejímž konci je 22. září 2014 Kreuziger zproštěn všech obvinění rozhodnutím čj 3/2014. Následně se však UCI odvolala k CAS. 5. června 2015 WADA a UCI stáhli svá odvolání na základě nově obdržených důkazů a tím byl Kreuziger veškerých obvinění zproštěn.

⁵² Německá rychlobruslařka a pětinasobná olympijská vítězka Claudia Pechsteinová byl v roce 2009 udělen trest za doping mezinárodní rychlobruslařskou unií (ISU), aniž by měla standardní pozitivní nález, přesto však její biologický pas vykazoval anomálie v hodnotách retikulocytů v krvi. Žádné přímé důkazy prokazující doping v případě této sportovkyně však neexistovaly. Pechsteinová tvrdila, že za nestandardní hodnoty může dědičná vada po otci, což se snažila prokázat hned několika znaleckými posudky. Proti rozhodnutí ISU se Pechsteinová následně neúspěšně odvolávala i u CAS. Claudia Pechsteinová momentálně žaluje ISU o náhradu újmy, která jí byla potrestáním způsobena, a to ve výši 4,4 mil eur. Pokud by se svou žalobou úspěšla, stalo by se toto rozhodnutí zásadním precedentem pro další dopingové kauzy, v nichž jsou sportovci nakonec zbaveni obvinění.

⁵³ Diathesopolou T.: In blood we trust? The Kreuziger Biological Passport Case [online] [2015-12-04] Dostupné z: <http://www.asser.nl/SportsLaw/Blog/post/in-blood-we-trust-the-kreuziger-biological-passport-case-by-thalia-diathesopolou>.

v případě, kdy je sportovci podle Mezinárodního standardu udělena terapeutická výjimka, „*přítomnost zakázané látky nebo jejich metabolitů nebo markerů a/nebo použití nebo pokus o podání zakázané látky nebo zakázané metody nebudou považovány za porušení antidopingového pravidla, pokud jsou v souladu s podmínkami příslušné terapeutické výjimky*“. Sportovec mezinárodní úrovně žádá o tuto výjimku mezinárodní federaci, sportovec národní úrovně pak příslušnou národní federaci. Sportovci však nežadají sami přímo MOV.

Podmínky k udělení terapeutické výjimky jsou následující, přičemž sportovec musí vyhovět kumulativně všem z nich:

- i) zakázaná látka nebo metoda je třeba k léčbě akutního či chronického onemocnění, přičemž sportovec by utrpěl výrazné poškození zdraví, pokud by mu tato léčba nebyla poskytnuta;
- ii) terapeutické užití zakázané látky či metody by nemělo vyvolat žádné další zlepšení, kromě zlepšení související s tím, že se sportovec léčbou akutního či chronického onemocnění dostal do odpovídajícího normálního zdravotního stavu;
- iii) neexistuje žádná rozumná terapeutická alternativní léčba této akutní či chronické nemoci;
- iv) potřeba použití zakázané látky či metody není absolutním ani částečným důsledkem předchozího užití (bez terapeutické výjimky) látky či metody, která byla v době užití zakázaná.

Jako příklad uveďme situaci, kdy je nemocnému sportovci s cukrovkou díky terapeutické výjimce umožněno užívat inzulín. Pokud by inzulín užíval zdravý sportovec, bylo by to v jeho případě považováno za porušení antidopingového pravidla.⁵⁴

Samotná WADA žádosti od sportovců nepřijímá, terapeutické výjimky udílí mezinárodní a národní federace. WADA však stále vykonává dohled nad udělováním terapeutických výjimek prostřednictvím svého výboru a může přezkoumat rozhodnutí

⁵⁴ JAKUBEC, Aleš, *Doping ve sportu*, prezentace, Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého v Olomouci. [online]. [cit. 2015-09-03]. Dostupné z: www.upol.cz/fileadmin/user_upload/FTK.../Dopingvesportu.ppt.

podřízených sportovních federací. Sportovec, jemuž nebyla udělena výjimka, může také požádat WADA o přezkoumání zamítavého rozhodnutí. Pokud shledá WADA postup federace chybným, může takové rozhodnutí zvrátit, funguje tedy jako jakýsi odvolací orgán.⁵⁵ Na druhou stranu může WADA rozhodnout i o tom, že udělení terapeutické výjimky bylo v rozporu s mezinárodním standardem a tuto výjimku sportovci odebrat. Účinky tohoto rozhodnutí však nepůsobí retroaktivně a sportovec má vždy možnost obrátit se na CAS jako orgán poslední instance, v případě, že s rozhodnutím WADA nesouhlasí.

4. Disciplinární řízení

4.1 Průběh

Průběh disciplinárního řízení se řídí ustanoveními čl. 8 Směrnice. Základním pravidlem je právo na spravedlivý proces – v tomto případě spravedlivé řízení - subsidiárně obsažené i v Kodexu pod čl. 8. Dle Směrnice toto pravidlo spočívá v respektování následujících principů: práva na včasné řízení, práva na spravedlivý a nestranný rozhodovací orgán, práva být zastoupen právním zástupcem (vždy na své náklady, což budí oprávněné námitky), právo být informován správným a včasným způsobem o obvinění porušení antidopingových pravidel, právo vyjádřit se k takovému obvinění a jeho důsledkům, právo každé strany na předložení důkazů, včetně práva na předvolání a výslech svědků, právo na tlumočníka a naposledy právo na včasné, písemné a zdůvodněné rozhodnutí.

Osobní účasti na řízení je možno se vzdát, buď výslovně, nebo tím, že osoba, již se rozhodnutí týká, nenapadne oznámení ÚDKM o porušení antidopingových pravidel (viz oddíl 2 v 3. kapitole) ve lhůtě k tomu určené, tj. 7 dní po doručení oznámení. Řízení může být rozhodnuto pro sportovce negativně i v případě, kdy byl tento sportovec obeslán v dostatečné předstihu před slyšením, ale odmítl se tohoto slyšení zúčastnit a odpovídat na dotazy rozhodovacího orgánu nebo ADV ČR. ADV ČR je vždy účastníkem disciplinárního řízení a disponuje všemi účastnickými právy a povinnostmi.

Antidopingové organizace ani akreditované laboratoře se nesmí veřejně vyjadřovat ke konkrétním skutečnostem právě probíhajícího řízení, nicméně mohou

⁵⁵ HAINDLOVÁ, Markéta, *Sportovní právo*, Praha: Auditorium, 2012. [Kap.] 5., Doping, s. 96

reagovat na veřejné vystoupení (komentáře) sportovců, jiných osob, či jejich zástupců. Samotné řízení probíhá neveřejně, dle Kodexu však musí být odůvodněné rozhodnutí obsahující zejména vysvětlení důvodů vedoucích k udělení trestu zákazu činnosti (v případě, že byl takový trest uložen) zveřejněno v souladu s Kodexem. V případě pravomocného rozhodnutí, že sportovec či jiná osoba neporušil antidopingová pravidla, bude takové rozhodnutí zveřejněno pouze se souhlasem osoby, již se týká. I u těch rozhodnutí, u nichž by bylo za standardních okolností povinné zveřejnění, tzn. rozhodnutí potvrzující porušení antidopingových pravidel, může být rozhodovacím orgánem rozhodnuto o jeho nezveřejnění. Jakékoli dobrovolné zveřejnění případu nezletilého musí být úměrné vzhledem ke skutkové podstatě a okolnostem případu.

4.2 Pozastavení činnosti

Dle čl. 7.7 Směrnice je sportovní svaz povinen po obdržení oznámení o porušení antidopingového pravidla (za předpokladu, že se neuplatní u sportovce terapeutická výjimka, či jiné alternativní řešení uvedené v kapitole 3.1 a 3.2) pozastavit sportovcovu činnost. Pokud se sportovci, nebo jiné osobě, podaří prokázat, že se pravděpodobně jednalo o kontaminovaný produkt, pozastavení činnosti nemusí být uloženo. Pokud však rozhodovací orgán odůvodnění sportovce nepovažuje za pravdivé a nepromine sankci pozastavení činnosti, nelze se proti tomuto rozhodnutí odvolat. V případě, že svaz následně obdrží negativní výsledek analýzy B-vzorku, pozastavení činnosti zruší. Vždy když byl sportovec informován o porušení antidopingového pravidla, aniž by mu zároveň byla pozastavena činnost, může se sportovec pro toto pozastavení rozhodnout sám a přijmout jej až do vyřešení celé záležitosti. Pozastavení činnosti nesmí být však nikdy uloženo, pokud sportovci nebyla nejprve dána jedna z následujících dvou možností řešení:

- i) možnost předběžného řízení (*provisional hearing*) – jedná se o zkrácené řízení v případě, kdy je sportovci předáno oznámení o porušení antidopingového pravidla a je mu dána příležitost k písemnému nebo ústnímu vyjádření před uložením nebo urychleně po uložení pozastavení činnosti (tzn. předtím, než započne samotné disciplinární řízení);

- ii) možnost zrychleného řízení, které probíhá urychleně po uložení pozastavení činnosti dle pravidel disciplinárního řízení v čl. 8 Směrnice.

4.3 Dokazování dopingu

Primární důkazní břemeno nese antidopingová organizace. Musí tedy prokázat, že se sportovec dopustil porušení antidopingového pravidla. Důkazní břemeno unese v případě, že toto porušení prokáže k „dostatečné spokojenosti“ (*comfortable satisfaction*) rozhodovacího orgánu s vědomím závažnosti takového obvinění. Důkazní míra je pak dle čl. 3.1 Kodexu (i Směrnice) potřeba větší, než pouhé uvážení pravděpodobností, ale zároveň menší, než je důkazní míra prokazující danou skutečnost nad veškerou pochybnost, tedy míra běžně vyžadovaná v trestním právu.⁵⁶ Na druhou stranu důkazní břemeno, jež nese sportovec či jiná osoba obviněná z porušení antidopingových pravidel, týkající se domněnky postavené na důkazech předložených antidopingovou organizací, nebo na prokázání určitých faktů nebo okolností, je představováno mírou pravděpodobnosti. Prakticky to však znamená, že jakmile u sportovce analýza vzorků prokáže pozitivní laboratorní nález zakázané látky, jeho šance na to, že se mu podaří úspěšně tento nález vysvětlit a odejít z tohoto řízení bez jakékoli sankce, je takřkajíc minimální (viz případové studie uvedené v této práci).⁵⁷ Antidopingová organizace může skutkovou podstatu, vztahující se k porušení antidopingových pravidel, prokazovat jakýmkoli spolehlivým způsobem včetně doznání sportovce. V samotném disciplinárním řízení musí být pak posouzeno, zda zvolená metoda může být považována za spolehlivý způsob, jenž zároveň respektuje práva sportovce na spravedlivý proces. Výpověď anonymního svědka tak často nemusí rozhodovací orgán považovat za způsobilý zdroj informací, a tedy nebrat na tento důkaz zřetel (k tomu níže v případové studii o cyklistovi Contadorovi v kapitole 6.1). Ačkoli má antidopingová kontrola sloužit především k „očištění“ sportu od nežádoucích vlivů způsobených nepřírozenými výhodami, prostředky, jež WADA k prosazení svých

⁵⁶ Metoda, již je tato důkazní míra přezkoumávána, je vyčerpávajícím způsobem popsána např. v rozhodnutí CAS 2011/A/2384 UCI v. Alberto Contador Velasco & RFEC, jež uvádím v kapitole věnované případovým studiím

⁵⁷ GOLDSTEIN, Robin R., *An American in Paris: The Legal Framework of International Sport and the Implications of the World Anti-Doping Code on Accused Athletes*, Virginia Sports and Entertainment Law Journal 2007, vol. 7:1, strana 164

pravidel zvolila, budí u sportovců často oprávněné obavy z důvodu jejich přísnosti. O této kontroverzi bude blíže pohovořeno v sedmé kapitole.

4.4 Trestání

V případě, že rozhodnutí, jimž antidopingová organizace rozhodla o potrestání sportovce, nabyde právní moci, sankce se stane vykonatelnou. Jednotlivé druhy sankcí usvědčených sportovců jsou uvedeny v čl. 10 a násl. Kodexu (Směrnice v tomto případě odpovídá znění Kodexu, přičemž pro její aplikaci je závazná aplikace přílohy č. 2 Kodexu – „*Příklady uplatnění článku 10*“, ačkoli je tedy v následující kapitole popsán postup dle Kodexu, je identický k postupu dle Směrnice) přičemž jsou rozděleny podle toho, zda je sankcionován jedinec či družstvo. Tomuto sankcionování však předchází čl. 9, který zavádí automatické anulování sportovních výsledků jednotlivce. V tomto případě se jedná o výsledky, jichž sportovec dosáhl při soutěži, při níž zároveň došlo k jeho pozitivnímu testování. Tento článek se týká pouze jednotlivců, pokud by se jednalo o kolektivní sport, budou jakákoli ocenění získaná jednotlivci anulována, avšak anulováním výsledků celého družstva se dále samostatně zabývá čl. 11 Kodexu.

Článek 10.1 uvádí jako základní sankci anulování výsledků při akci, při níž došlo k porušení antidopingových pravidel. V tomto případě se tedy nejedná pouze o konkrétní jeden závod (1. místo v běhu na 100m), ale o možné anulování všech výsledků, jichž sportovec dosáhl v rámci celé sportovní události (např. Mistrovství Evropy v halové atletice). V případě, že sportovec prokáže, že k porušení antidopingového pravidla došlo nezávisle nebo nedbalostně, pak jeho výsledky v jiných soutěžích nemusí být nutně anulovány, nicméně tyto jiné soutěže by nesměly být porušením antidopingového pravidla ovlivněny.

4.4.1 Zákaz činnosti

Další sankce, která se nejčastěji ukládá vedle sankce anulování výsledků, spočívá v zákazu činnosti. Doba zákazu činnosti závisí na tom, jaká antidopingová pravidla a jakým způsobem sportovec porušil a jak závažné bylo toto porušení. V případě:

- i) prokázání přítomnosti zakázané látky nebo jejích metabolitů nebo markerů ve vzorku sportovce;
- ii) použití nebo pokusu o použití zakázané látky nebo zakázané metody sportovcem, anebo
- iii) držení zakázané látky či zakázané metody,

bude sportovec potrestán zákazem činnosti v délce čtyř let.⁵⁸

4.4.2 Neuložení doby zákazu činnosti na základě neexistence zavinění nebo nedbalosti

Sportovec úspěšně unese důkazní břemeno, pouze pokud se mu podaří prokázat „neexistenci zavinění nebo nedbalosti“ (v anglickém originále Kodexu a dle mého názoru přesněji označeno jako „*No Fault or Negligence*“). K tomu dojde pouze za předpokladu, že sportovec nebo jiná osoba (fyzická osoba, organizace nebo jiný subjekt) prokáže, jakým způsobem se tato látka do jeho těla dostala, a zároveň také to, že nevěděl, nebo nepředpokládal a ani při zachování nejvyšší opatrnosti nemohl důvodně vědět či předpokládat, že použil nebo mu byla podána zakázaná látka, aplikována zakázaná metoda či jinak porušil antidopingové pravidlo. Striktnost tohoto ustanovení vede k velmi omezené možnosti jeho využití v praxi, proto existuje v judikatuře CAS pouze velmi nízký počet případů, v nichž bylo pravidlo sportovci úspěšně uplatněno, a trest jim byl, díky naplnění požadovaných podmínek, odpuštěn.

Samotný Kodex v poznámce k tomuto článku uvádí jako příklad takové ojedinělé situace, při níž by se využití tohoto pravidla jevilo býti vhodným, Sportovce, jemuž se podařilo prokázat, že přes veškerou patřičnou opatrnost byl poškozen záškodnickým činem soupeře.

4.4.3 Zkrácení doby zákazu činnosti na základě nevýznamného zavinění nebo nevýznamné nedbalosti

Kodex dále umožňuje využití alternativy spočívající v moderaci trestu, jenž klade na sportovce nižší nároky co do důkazního břemene, v případě, že se rozhodne o

⁵⁸ Toto pravidlo platí pod podmínkou, že porušení antidopingového pravidla nezahrnuje specifickou látku, pokud sportovec nebo jiná osoba nemůže prokázat, že porušení pravidla nebylo úmyslné nebo porušení antidopingového pravidla zahrnuje specifickou látku a antidopingová organizace může prokázat, že porušení bylo úmyslné.

ni zažádat. Proto v případě, kdy sportovec úspěšně prokáže, že se v jeho případě jednalo o „nevýznamné zavinění nebo nevýznamnou nedbalost“ („*No Significant Fault or Negligence*“), dosáhne zmírnění sankce. O takovou situaci půjde tehdy, když jeho zavinění nebo nedbalost nebyla z pohledu souhrnu okolností a při uvážení kritérií pro neexistenci zavinění nebo nedbalosti významná ve vztahu k porušení antidopingového pravidla.⁵⁹

4.4.4 Několikanásobná porušení

Nezřídka se stane, že u sportovce, který byl již jednou potrestán za porušení antidopingového pravidla, se při testování objeví nový pozitivní nález na zakázanou látku, či jiné porušení antidopingového pravidla. Při druhém porušení antidopingového pravidla sportovcem či jinou osobou je pak nová sankce stanovena jako ta déle trávající z následujících variant:

- i) šest měsíců;
- ii) polovina doby zákazu činnosti, jenž byla sportovci uložena za první porušení antidopingového pravidla bez přihlédnutí k případnému zkrácení dle čl. 10.6 Kodexu (tzn. v případě, kdy sportovec významně pomohl při odhalení nebo prokázání porušení antidopingových pravidel, přiznal se k porušení antidopingových pravidel při nedostatku dalších důkazů apod.); nebo
- iii) dvojnásobná doba zákazu činnosti jinak platná pro druhé porušení antidopingového pravidla, se kterou se zachází, jako by šlo o první porušení, bez přihlédnutí k případnému zkrácení dle článku 10.6.⁶⁰

Následuje-li třetí opakované porušení, uplatní se již pravidlo „třikrát a dost“. V případě třetího porušení antidopingových pravidel sportovcem nebo jinou osobou tak dle čl. 10.7.2 Kodexu k tomu pověřená antidopingová organizace v zásadě vždy udělí

⁵⁹ K tomu je v poznámkách ke Kodexu uvedeno, že u kanabinoidů sportovec úspěšně unese důkazní břemeno v tom případě, že prokáže, že nepoužil zakázanou látku v souvislosti se sportovním výkonem.

⁶⁰ Příkladem dvakrát potrestaného sportovce, který i po potrestání, kdy mu byla činnost podruhé zakázána dokonce na čtyři roky, dosahuje výjimečných a světových výsledků, je atlet Justin Gatlin. Fordyce, T.2014. Justin Gatlin: Why US sprinter's success is bad for athletics.[online][cit. 2015-12-03] Dostupné z: <http://www.bbc.com/sport/athletics/29515182>.

doživotní zákaz činnosti. Výjimka platí pouze pro taková porušení antidopingových pravidel sportovcem, který následně splní podmínku pro neuložení nebo zkrácení doby zákazu činnosti, jak je zmíněno výše v této kapitole, případně pokud se sportovec dopustil porušení antidopingových pravidel tím, že nebyl třikrát v rámci dvanáctiměsíčního období zastihnut na místě pobytu, a/nebo nedodal informace o místě svého pobytu, jak je stanoveno v čl. 2.4 Kodexu. V těchto výjimečných případech bude doba zákazu činnosti stanovena od osmi let (tzn. dvojnásobku základní sankce) až k doživotnímu zákazu činnosti.

Podají-li se Sportovci nebo jiné Osobě (dle Kodexu) prokázat, že v případě jejich porušení antidopingových pravidel neexistovalo z jejich strany zavinění ani nedbalost, nebude tento případ považován za další porušení, to znamená, že se nezapočítá v rámci zvýšení sankce při postihu pro několikanásobné porušení. Kodex nakonec stanoví, že k tomu, aby určité porušení mohlo být považováno za několikanásobné, je třeba, aby k jeho porušení došlo v období deseti po sobě jdoucích let.

4.4.5 Osacké pravidlo vs. ne bis in idem

V této části bych ráda zmínila zásadu, již můžeme považovat za průnik sportovního a trestního práva. V tomto případě se jedná o kontroverzní pravidlo dvojího postihu sportovce (v anglickém jazyce známém pod výrazem *double jeopardy*), které bylo MOV zavedeno 27. června 1998 v Japonsku, a proto získalo přívlastek „Osacké pravidlo“. Výkonná rada MOC v souladu s pravidlem 19.3.10 a pravidlem 45 tehdy účinné Olympijské charty zavedla zásadu týkající se účasti na olympijských hrách, která stanovila, že kterákoli osoba, které byl uložen jakoukoli antidopingovou organizací trest delší než šest měsíců za porušení jakéhokoli antidopingového pravidla, se nesmí účastnit olympijských her následujících bezprostředně po datu vypršení takového trestu (za předpokladu, že by byla národním olympijským výborem k účasti na těchto hrách nominována). Tato regulace se uplatní u jakéhokoli porušení antidopingových pravidel, spáchaného od 1 července 2008.

Vzhledem k existenci jasně stanovených pravidel v rámci Kodexu, vyvolalo toto nově stanovené pravidlo vlnu nevole, související s porušením trestněprávní zásady *ne bis in idem*. Jak se dalo očekávat, brzy toto pravidlo dopadlo i na sportovce, kteří se

porušení antidopingových pravidel nedopustili vědomě. Jedním z nich byl i LaShawn Merritt, u kterého byla pozitivním nálezem u odebraného vzorku zjištěna přítomnost zakázané látky DHEA, kterou požil v produktu zvaném ExtenZe, bez vědomého úmyslu dopovat. Ačkoli panel Americké arbitrážní asociace/ Severoamerického sportovního rozhodčího soudu uvěřil, že k požití zakázané látky došlo skutečně nezaviněně, přesto jej potrestal zákazem činnosti ve standardní délce trestu zákazu, tzn. do 27. července 2011. Vzhledem k výjimečnosti okolností, za kterých látku požil, jej však nepřipravil o možnost účasti na nominačních olympijských mítincích ani na olympijských hrách v Londýně 2012 a explicitně tedy stanovil, že se v tomto případě Osacké pravidlo nevyužije.

Regulace MOV uvedla Americký olympijský výbor do složité pozice. Americký rozhodčí soud prohlásil, že Merrittovi musí být povoleno účastnit se kvalifikačních závodů vedoucích k nominaci na olympijské hry v Londýně a v případě, že se mu podaří dosáhnout požadovaných výsledků, musí být nominován do amerického olympijského týmu. Zároveň však dle Osackého pravidla takováto nominace nemůže být MOV přijata. Protože obě strany nevěděly, jak tuto situaci vyřešit, dohodly se, že o jejich sporu rozhodne CAS na základě pravidla R27 Řádu, přičemž se shodly na rozhodném právu a to švýcarském právním řádu, Olympijské chartě a Kodexu.

CAS se nejprve zabýval hierarchií jednotlivých právních předpisů. Jelikož pravidlo 44 Olympijské Charty výslovně přijímá Kodex jako oporu OH, pro MOV je závazná definice zákazu činnosti obsažená v Kodexu. Vzhledem k tomu, že zákaz činnosti je dle Kodexu sankcí, dále platí, že dle čl. 23.2.2 „*nesmí mít signatář ve svých pravidlech žádná další ustanovení, která by měnila smysl článků uvedených v tomto článku*“ (přičemž jedním z takto taxativně vymezených článků je i čl. 10 „*Sankce pro jednotlivce*“). Vzhledem k tomu, že pravidlo 44 Olympijské charty prodlužovalo dobu zákazu činnosti z původně uložené sankce, která v té době činila 6 měsíců až 2 roky, na lhůtu do konání dalších OH, takto zavedené pravidlo nebylo v souladu s Kodexem a jako takové musí být prohlášeno za neplatné. CAS však ve svém rozsudku nestanovil, že takováto sankce zamýšlená MOV nesmí být nikdy zavedena, avšak chtějí-li ji zavést, musí být součástí příští novely Kodexu a nikoli Olympijské charty.⁶¹

⁶¹ Lines, K., 2011. Double Jeopardy: CAS 2011/0/2422 USOC v. IOC [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <https://sportslawnews.wordpress.com/2011/10/17/double-jeopardy-cas-201102422-usoc-v-ioc/>.

4.4.6 Jiné formy postihu sportovců za dopingové prohřešky

Ačkoli je úprava sankcionování sportovců dle Kodexu WADA tou nejrozšířenější, některé státy se též rozhodly postihovat porušení antidopingových pravidel v rámci trestního práva. I v tomto případě tak může dojít k porušení zásady *ne bis in idem* a sportovec může být za ten samý prohřešek potrestán dvakrát – jednou dle Kodexu, čili na soukromoprávní úrovni v rámci WADA a podruhé, na úrovni veřejnoprávní, obecným soudem. Navíc, ačkoli v dřívější době byli trestním právem za porušení antidopingových pravidel trestáni jen samotní sportovci, nyní se tato trestněprávní odpovědnost přesunuje i na sportovcův servisní tým, včetně sportovních doktorů. Stejně tak procesní úprava vyšetřování v rámci antidopingového programu přestává být často jen otázkou komisařů působících pod antidopingovými organizacemi, jež dohlížíjí na sportovce při poskytování vzorků.⁶²

5. Řízení před CAS

5.1 Zahájení a forma řízení

Jak již bylo výše zmíněno, řízení před CAS se řídí především pravidly CAS Řádu, který v čl. S45 připouští volbu práva stranami sporu. Pokud k této volbě samotnými stranami nedojde, aplikovatelným právem pak bude švýcarský právní řád. Strany se mohou domluvit, aby rozhodci také rozhodovali *ex aequo et bono*, tedy aby se bez ohledu na některá sporná ustanovení platného práva drželi zásad spravedlnosti.

K zahájení sporu před CAS je třeba podat písemný návrh obsahující následující informace:

- i) jméno a adresu odpůrce;

⁶² Mezi mnohými příklady jmenujme například slavný případ „Operace Puerto“, při němž byly španělskými autoritami vyšetřovány medicínské praktiky, během nichž lékař Fuentes desítkám sportovců poskytoval zakázané látky. Tato dopingová kauza byla odhalena na základě policejních prohlídek jeho kliniky roce 2006 při níž byly zabaveny z Fuentesovi laboratoře steroidy, prostředky pro krevní transfuzi a krevní plazma, která patřila předním světovým cyklistům. Dostupné např. z: The guardian, 2013[online]. [cit 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/sport/2013/may/10/spanish-doping-doctor-reveal-sports>.

- ii) krátké vylíčení faktů a právních argumentů, včetně sporu, jenž je CAS předložen k rozhodnutí;
- iii) odvolatelův návrh na změnu;
- iv) kopii smlouvy obsahující rozhodčí doložku nebo jakéhokoli jiného dokumentu, jímž je založeno právo na arbitráž v souladu s CAS Řádem;
- v) jakékoli relevantní informace týkající se počtu a výběru rozhodců, především pokud rozhodčí doložka obsahuje konkrétní ustanovení o způsobu určení těchto rozhodců, jméno a adresu dozorce určeného navrhovatelem z listu CAS rozhodců a

při podání návrhu musí odvolatel zároveň i uhradit soudní poplatek 1000 švýcarských franků. Pokud tyto náležitosti nejsou dodrženy, CAS následně vyzve odvolatele k odstranění nedostatků, k čemuž mu určí krátkou lhůtu. V případě, že odvolatel ve lhůtě nenapraví nedostatky svého podání, nastává fikce zpětvzetí návrhu. Na druhou stranu, pokud odpůrce zmešká lhůtu k vyjádření se k návrhu, může CAS vydat rozsudek, aniž by od odpůrce obdržela jakékoli vyjádření.

Soudní kancelář CAS předá odvolání odpůrci a orgánu, proti jehož rozhodnutí bylo toto odvolání podáno. Následně prezident divize ustanoví panel, který bude ve věci rozhodovat. Dle standardního postupu bude odvolání předloženo panelu tří rozhodců, pokud nestanoví odvolatel, že se strany předem domluvily pouze na jednom rozhodci, případně pokud prezident Odvolací divize takto nerozhodne z důvodu výjimečných okolností případu. V případě, že bylo odvolání podáno více než jedním odvolatelem, případně pokud míří proti více než jednomu odpůrci, CAS složí panel rozhodců dle dohody stran sporu. Pokud taková dohoda neexistuje, prezident divize rozhodne o počtu rozhodců dle pravidel uvedených v Řádu.

Pokud se ve dvou či více podaných odvoláních očividně jedná o ten samý předmět sporu, může prezident divize vybědnout strany, aby předložily tento spor stejnému panelu rozhodců. V případě jejich nesouhlasu připadá prezidentovi poslední slovo a sám rozhoduje o tom, zda se povede jedno řízení. Prezident divize se předtím, než bude samotný soudní spis předán konkrétnímu panelu rozhodců, může kdykoli pokusit o smířčí vyřešení celé věci. To samé může následně učinit i samotný panel potom, co mu byl spis předán.

Započaté arbitrážní řízení se následně dělí do dvou fází – písemné, během níž dochází k výměně vyjádření stran sporu a ústní, která se obvykle koná neveřejně, za přítomnosti stran sporu v sídle CAS, v Lausanne. Během písemné části si strany musí předat veškerá písemná podání, jakož i písemné důkazy. Další písemné důkazy by v následující části mohly být předloženy pouze po dohodě stran sporu nebo ve výjimečných případech se svolením panelu CAS. Písemná podání, předkládané stranami, mohou obsahovat i nová tvrzení, která nebyla užita v předchozím disciplinárním řízení, ani v původním podání, jež bylo zasláno CAS, ale potom, co byla tato tvrzení mezi stranami sporu vyměněna, nemohou je již dále měnit či negovat bez souhlasu druhé strany. Takto má být dosaženo koncentrace písemných důkazů a ostatních dokumentů předtím, než započne ústní část.

Po vyjádření stran se může ústní jednání uskutečnit i na jiném místě, než v sídle CAS. Během ústního jednání strany znovu představí svůj případ a následně provedou důkazy. Určité důkazy, jako jsou například výslechy svědků či znalců, mohou být, se souhlasem panelu, provedeny prostřednictvím telefonního hovoru či videokonference. Stejně tak může panel souhlasit i s písemným záznamem výslechu určité osoby, jenž je následně přečten bez její nutné přítomnosti. Pokud se jedna ze stran sporu nedostaví na řádně svolané jednání, může soud věc projednat a vydat své rozhodnutí i bez její přítomnosti. Navíc dle čl. S57 CAS Řádu může CAS rozhodnout případ i bez slyšení a to za situace, kdy se panel CAS shledá býti o předmětu sporu dostatečně informován již po konzultaci se stranami sporu („*deem itself sufficiently informed*“). Toto pravidlo, stejně jako několik dalších týkajících se dopingového řízení, vyvolává otázky nad tím, do jaké míry jsou ctěny zásady spravedlivého procesu, když kromě poměrně vágního znění čl. R57 neexistují parametry, které by určovaly, za jakých podmínek se veřejné slyšení nemusí konat.

Článek R49 Řádu určuje 21denní lhůtu od obdržení posledního rozhodnutí (včetně víkendů i svátků), v níž je možno podat odvolání k CAS, v případě, že lhůta nebyla jinak předem stanovena ve stanovách konkrétní antidopingové organizace či v rozhodčí doložce.

Krom standardního odvolacího řízení, jež před CAS probíhá potom, co se jedna ze stran předcházejícího disciplinárního řízení odvolala, může dle čl. 8.5 Směrnice dojít před CAS i k projednání obvinění z porušení antidopingových pravidel v tzv.

zrychleném řízení – tedy již v prvním stupni. Bude tomu tak v případě, že s tímto projednáním souhlasí sportovec mezinárodní nebo národní úrovně, ADV ČR, svaz, WADA a/nebo jakákoli další antidopingová organizace, která by jinak měla právo podat odvolání v případě, když by disciplinární řízení probíhalo obvyklým způsobem. Toto pravidlo je provedeno jak v české Směrnici, tak i v Řádu CAS.

5.2 Průběh řízení

Čl. R57 CAS Řádu dále stanoví, že senát CAS má plnou pravomoc přezkoumat předešlé řízení jak po právní stránce, tak i skutkové. Může vydat ve věci nové rozhodnutí, jímž zruší rozhodnutí předešlé, nebo se pouze omezit na zrušení předešlého rozhodnutí a vrátit věc k novému projednání zpět k nižší instanci. Může též odvolání odmítnout a tím potvrdit rozhodnutí rozhodujícího orgánu nižšího stupně (což se také stává ve většině případů). CAS také může zmírnit či zpřísnit sankci uloženou za porušení antidopingového pravidla (viz případová studie věnující se Albertu Contadorovi v kapitole 6.1) Předseda senátu si obvykle vyžádá od příslušné antidopingové organizace spis týkající se konkrétní dopingové kontroly a jakmile tento spis senát obdrží, určí, jaké důkazy mají být provedeny a jaké osoby mají být v rámci ústního jednání vyslechnuté. V případě, že si sám panel přeje ustanovit určitého znalce, musí se stranami sporu konzultovat, jakou osobu zvolí a čím přesně se bude ve svém znaleckém posudku zabývat.

5.2.1 Předběžné opatření

Čl. R37 Řádu poskytuje stranám právo žádat CAS o předběžné a prozatímní opatření (*Provisional and Conservatory Measures*). Prezident divize o takovéto žádosti musí rozhodnout bez zbytečných odkladů potom, co podání s takovou žádostí obdržel. Toto pravidlo může být využito pouze v případě neexistence či vyčerpání všech ostatních možných procesních prostředků. CAS se tímto omezujícím pravidlem snaží předejít situaci, při níž by strany sporu využívaly předběžná opatření jako „zkratky“ k řízení před CAS.⁶³ Navíc spolu s žádostí o předběžné opatření musí návrhovatel

⁶³ Toto pravidlo však může nakonec vést k opačnému efektu a to k upření možnosti rychlé reakce v situaci, kdy by ji bylo zapotřebí, protože například řízení před rozhodčí komorou FIFA (FIFA Dispute

zaplatit nevratný poplatek 1000 švýcarských franků – v opačném případě se CAS nebude věcí vůbec zabývat.

Článek neposkytuje taxativní výčet možných předběžných opatření, nicméně vzhledem k obvyklým možnostem opatření rozhodčích soudů za takováto opatření považujeme např. následující: opatření usnadňující proces jako například příkazy k zajištění nezbytných důkazů, opatření zajišťující budoucí vykonatelnost rozhodnutí, tzn. příkazy týkající se zajištění majetku apod.⁶⁴ Kritéria, za kterých CAS straně sporu poskytne předběžné opatření, nejsou stanovena, nicméně předseda senátu by měl zvážit, zda je takové opatření třeba k odvrácení nenapravitelné újmy, pravděpodobnost budoucího úspěchu předmětné strany sporu v meritu věci, a v neposlední řadě, zda zájem žadatele o předběžné opatření převáží nad zájmem odpůrce. Řízení o předběžném opatření či předběžné opatření již udělené bude automaticky zrušeno v případě, že strana, která o toto opatření požádala, jej následně ve lhůtě deseti dnů nedoplní žádostí o rozhodčí řízení nebo odvoláním ve lhůtě dle čl. R49. Tato lhůta nemůže být prodloužena.

Co se týče právní vynutitelnosti samotných prozatímních opatření, zůstává národní otázkou, do jaké míry jsou tato opatření vynutitelná prostřednictvím samotného CAS a kdy se této procedury zúčastňují i jiné státní autority. Vzhledem k míře přesvědčivosti rozhodnutí vydaného CAS se národní a mezinárodní sportovní organizace snaží jednat v souladu s rozhodnutími vydanými touto autoritou a skrze své národní řády a pravidla tento soulad vyžadují i po sportovcích spadajících do jejich působnosti. Pokud strana nevyhoví předběžnému opatření vyžádaným CAS, může tak oslabit svou pozici v samotném meritu sporu, proto je v jejím zájmu jednat v souladu s daným opatřením.⁶⁵

5.3 Rozhodčí nález

Článek R46 Řádu stanoví, že rozhodnutí panelu musí být přijato většinou rozhodců, jenž v něm zasedá. Nález musí být v písemné formě, obsahovat datum, kdy

Resolution Chamber), jež nechvalně proslulou délkou svého řízení, může vést k tomu, že potřebného předběžného opatření vůbec nebude dosaženo.

⁶⁴ BLACKSHAW, Ian S. „*Sport, Mediation and Arbitration*, The Hague: T.M.C. ASSER PRESS, 2009, strana 159

⁶⁵ *ibid*

byl vydán a podpis. Nezbytnou součástí je též jeho řádné odůvodnění. Nález však nemusí obsahovat disentující stanoviska rozhodců, strany o nich nejsou informovány.

5.4 CAS a stare decisis

Jak již bylo výše zmíněno, CAS je soukromou mezinárodní rozhodčí institucí, která je nadána jedinečnou pravomocí rozhodovat s konečnou platností o určitých typech sporů pramenících ze sportovní činnosti. Judikatura, kterou při této činnosti vytváří, se stává přímou součástí sportovního práva, jež se jako mladý právní obor neustále formuje. Aby však toto formování probíhalo řízeně a s určitým cílem, je třeba, aby CAS nerozhodoval nepředvídatelně a byla tedy zachována určitá právní jistota. K tomu slouží i precedenty ztělesněné v předchozích rozhodnutích CAS, které CAS v odůvodnění jednotlivých rozsudků hojně využívá. Nejedna studie se proto v minulosti zabývala silou precedentu v rozhodování CAS, tzn. praktickým porovnáním, do jaké míry se rozhodování CAS řídí zásadou civilního práva – tzn. *jurisprudence constante* (možno volně definovat jako poučku, že soudy by neměly uhýbat z cesty vytyčené předchozími rozhodnutími, pokud není jasně prokázáno, že tato rozhodnutí byla chybná a že v případě jejich následování dojde k nespravedlivému rozhodnutí), či zásadou známou spíše v common law – *stare decisis*, čili striktním setrváním na předchozím rozhodnutí.

Provedené studie dlouhodobě potvrzují, že CAS se ve svém rozhodování řídí silou precedentu, což samo o sobě není nijak překvapivé, zvláště v případě takto - ve svém právním oboru - mocného a významného mezinárodního arbitrážního soudu. Co se však jeví být zajímavějším, je fakt, že kompozice panelů, a to ať už v nich zasedají při rozhodování o jednotlivých sporech právníci z prostředí common law nebo ti z prostředí civilního práva, nehraje v pravidelnosti využívání precedentu roli. Panely sestavené pouze z právníků z civilněprávního prostředí se řídily precedenty se stejnou pravidelností jako ty, které pocházely z prostředí common law.⁶⁶

⁶⁶ BERSAGEL, Annie, *Is There a Stare Decisis Doctrine in the Court of Arbitration for Sport? An Analysis of Published Awards for Anti-Doping Disputes in Track and Fields* PEPPERDINE DISPUTE RESOLUTION LAW JOURNAL 2012, vol. 12, strana 189. Empirická studie, jež se autorka v článku zabývá, sestává z porovnání všech zveřejněných rozhodnutí vydaných CAS v letech 2000 až 2010 o porušení antidopingových pravidel v oblasti atletiky.

5.5 Náklady řízení

Jedním z faktorů, který se pro sportovce jeví být zásadním v momentě, kdy se rozhodují, zda se odvolat k CAS, představuje velká finanční náročnost tohoto kroku. Sportovec nejen že hradí náklady za své vlastní právní zástupce, svědky, znalce či tlumočníky, ale musí také uhradit soudní poplatek, který v případě sporných disciplinárních řízení, včetně dopingových případů, jež řeší Odvolací divize, činí v současné době částku 1000 švýcarských franků.⁶⁷ I v tomto případě tak vznikají pochybnosti o dodržování zásad spravedlivého procesu a to konkrétně zda má každý skutečně právo, aby jeho případ byl slyšen nezávislým soudem.

CAS může uložit náhradu nákladu řízení neúspěšné straně sporu, nebo může rozhodnout o poměru, v jakém budou náklady stranami vyrovnány. Pravidlem bývá, že straně, která byla ve sporu úspěšná, musí druhá strana nahradit náklady právního zastoupení, jakož i jiné výdaje, včetně výdajů na tlumočníka apod.

6. Případové studie

V této části bych ráda demonstrovala průběh antidopingového rozhodčího řízení na dvou konkrétních příkladech z praxe, a to jak na mezinárodní tak i národní úrovni.

6.1 Sportovec mezinárodní úrovně - cyklista Alberto Contador Velasco

Vzhledem k tomu, že cyklistika patří mezi sporty nejhůře postižené dopingem, rozhodla jsem se zvolit jednoho z nejlepších cyklistů současnosti, Alberta Contadora Velasca, za modelový případ sportovce potrestaného za doping v rámci rozhodčího řízení u CAS. Případová studie se samozřejmě nebude týkat pouze samotného finálního řízení před CAS, ale i dopingové kontroly tomu předcházející.

Alberto Contador patří mezi elitní jezdce světové cyklistiky posledního desetiletí. V roce 2010 se za svůj tehdejší tým Astana účastnil elitního cyklistického závodu Tour de France, který se konal 3. až 25. července 2010 a tento závod také dne 21. července 2010 vyhrál. V odpočinkový den následujícím po 16. etapě Tour de France byl vyzván Mezinárodní cyklistickou asociací, jako mezinárodní antidopingovou organizací dle Kodexu (dále jen UCI), aby podstoupil testování v rámci antidopingové

⁶⁷ Dne 24. června 2015 se tato částka rovnala 26 030 Kč.

kontroly a odevzdal vzorek své moči v předem stanovený čas na předem stanoveném místě v souladu s UCI antidopingovými pravidly. Contador takto vzorek odevzdal a potvrdil svým podpisem, že tento vzorek byl odevzdán a přijat v souladu s antidopingovými pravidly.

Vzorek A, který byl podroben analýze ve WADA akreditované laboratoři v Kolíně, odhalil přítomnost clenbuterolu, látky která se nachází na Seznamu zakázaných látek, v množství 50 pg/ml.⁶⁸ Dne 24. srpna 2010 UCI informovala Contadora o tomto pozitivním nálezu a zároveň mu oznámila, že mu byla dočasně pozastavena činnost v souladu s UCI antidopingovými pravidly a také termín jednání, na němž se měla celá záležitost poprvé projednat. Během jednání dne 26. srpna 2010 byly Contadorovi oznámeny veškeré podrobnosti týkající se pozitivního nálezu. Contador zde požádal o ověření vzorku B a vysvětlil, že přítomnost látky v jeho těle musela být pravděpodobně způsobena požitím masa, jež tuto látku obsahovalo.

Dne 8. září 2010 proběhla analýza B - vzorku (za přítomnosti Contadora i jeho právních zástupců), která potvrdila pozitivní nález zakázané látky. Vzhledem k nízkým hodnotám zakázané látky v těle sportovce a faktu, že vzorky, jež byly sportovci odebrány před 21. červencem 2010, tuto látku neobsahovaly, provedly WADA a UCI rozsáhlé vyšetřování vedoucí k objasnění celé kauzy, na jehož konci dospěly k závěru, že disponují dostatkem informací k započetí disciplinární řízení proti Contadorovi z důvodu porušení dopingových pravidel.

Dne 10. listopadu 2010 španělská Národní antidopingová komise sportovní soutěže a disciplíny (*Comite Nacional de Competición y Disciplina Deportiva - CNCDD*) působící v rámci španělské cyklistické federace (RFEC), na niž byly delegovány sankční pravomoci výše zmíněných mezinárodních federací (WADA a UCI), souhlasila se započtím a následně zahájila disciplinární řízení s cyklistou. V rámci tohoto řízení dospěl dne 25. ledna 2011 soudce vyšetřovatel k návrhu vedoucím k udělení ročního zákazu činnosti za porušení antidopingových pravidel. Nižší trest měl být uložen z důvodu výslovného srozumění s využitím pravidla *nevýznamného zavinění nebo nevýznamné nedbalosti*. Zároveň s tímto trestem soudce navrhoval prohlásit za neplatné výsledky Contadora, jichž dosáhnul v rámci Tour de

⁶⁸ Clenbuterol je lék, který běžně pomáhá při léčbě astmatu a dalších stavech doprovázených vratným zúžením dýchacích cest. Mezi sportovci, především kulturisty, se stal populárním pro jeho anti-katabolické účinky – vede k hubnutí, aniž by zároveň zapříčinil ztrátu svalové hmoty.

France 2010 a zároveň též jakékoli výsledky, jichž dosáhl po 21. červenci 2010, kdy byla předmětná antidopingová kontrola provedena. Contador však tento návrh odmítl.

Dne 14. února 2011 CNCDD vynesla překvapivé rozhodnutí, podle něž měl být Contador osvobozen. Své rozhodnutí rozhodci odůvodnili tím, že opravdu existuje jistá možnost, že se zakázaná látka dostala do těla sportovce prostřednictvím kontaminovaného masa. Contador by podle nich měl tuto domněnku potvrdit tím, že by takové maso znovu snědl, což by se následně projevilo na výsledcích jeho testů, nicméně tento důkaz již nelze opakovaně provést. Vzhledem k tomu, že nízké hodnoty clenbuterolu s největší pravděpodobností vylučují, že by sportovec užil tuto látku proto, aby podpořil svou výkonnost a dále k dalším důkazům, jež Contador a jeho právní zástupci předložili, a které dle rozhodců spolehlivě vyvrátili možnost úmyslného dopování ze strany cyklisty, došli tedy rozhodci k závěru, že s vysokou pravděpodobností byl pozitivní test způsoben konzumací masa kontaminovaného touto látkou. Tato konzumace nemůže být vyhodnocena ani jako nedbalostní chování, proto CNCDD Contadora obvinění zprostita.

Dne 24. března 2011 UCI podala odvolání proti Contadorovi a rozhodnutí RFEC k CAS. 29. března 2011 učinila to samé i WADA. Následně byla obě odvolací řízení spojené do jednoho z důvodu hospodárnosti. UCI ve svém odvolání požadovala zrušení předchozího osvobozujícího rozhodnutí a jeho nahrazení rozhodnutím, kterým by byl Contador potrestán zákazem činnosti na dva roky za porušení antidopingových pravidel, dále jeho diskvalifikaci z Tour de France 2010 a jakýchkoli dalších sportovních výsledků s tím souvisejících. Současně požadovala zaplacení pokuty 2.485.000 eur, úhradu 2.500 švýcarských franků za úpravu výsledků, kterou UCI bude muset v souvislosti s jeho potrestáním provést a také úhradu dalších nákladů souvisejících s rozhodčím řízením.

UCI ve svém odvolání prohlásila, že dle jejího názoru unesla důkazní břemeno, když prokázala více než k dostatečné spokojenosti (*more than comfortable satisfaction*), že se Contador dopustil porušení antidopingových pravidel tím, že jeho A-vzorek i B-vzorek obsahoval zakázanou látku clenbuterol. Dle UCI Contador tento pozitivní nález uznal, sám nesl odpovědnost za to, že se do jeho těla nedostane žádná zakázaná látka, a proto, aby sankce za porušení pravidel nebyla udělena, musel by dokázat: i) jak se zakázaná látka dostala do jeho systému, a ii) že tuto skutečnost nezavinil a to ani

v nedbalosti. Proto, aby se Contadorovi podařilo dosáhnout snížení uloženého trestu, musí dle odvolatelů prokázat, že se mu látka do systému dostala bez jeho významného zavinění a to ani v nedbalosti. Contador tedy nese důkazní břemeno týkající se způsobu, jak se mu zakázaná látka do těla dostala. Pokud Contador tvrdí, že k tomu došlo pozřením kontaminovaného masa, musí toto prokázat jako pravděpodobné vysvětlení (*on a balance of probability*). Nestačí, že Contador udává tento způsob jako možné vysvětlení, jak se mu zakázaná látka do těla dostala. Naopak musí prokázat, že tato cesta je nejvíce pravděpodobná ze všech teoreticky možných, tedy že se události s největší pravděpodobností udály spíše takto, než jakkoli jinak. Dle UCI toto však neprokázal, a proto neunesl důkazní břemeno.

UCI dále upozornilo ve svém odvolání na to, že clenbuterol je mezi cyklisty rozšířenou dopingovou látkou a také na to, že v západní Evropě jsou případy kontaminace masa touto látkou velmi ojedinělé a v případě typu masa, které Contador uvedl jako možný zdroj clenbuterolu, je tato možnost prakticky nulová. UCI se naopak domnívá, že se látka do cyklistova těla dostala prostřednictvím krevní infuze, nebo výživového doplňku. Obě tyto možnosti se WADA zdají být více pravděpodobné, než kontaminace masem.

WADA se ve svém odvolání prakticky ztotožnila s argumenty předloženými UCI⁶⁹ a dále doplnila, že CNCDD neaplikovala míru pravděpodobnosti korektně, když považovala kontaminované maso za dostatečně pravděpodobné, protože žádné jiné odůvodnění nebylo prokázáno. CNCDD uložila unesení důkazního břemene v této věci tak de facto antidopingové organizaci, místo toho, aby jej uložila sportovci.

Contador ve svém vyjádření požadoval zamítnutí odvolání a náhradu nákladů řízení jemu vzniklé, vzhledem k tomu, že byl prvostupňovým orgánem zproštěn všech podezření. Odvolací řízení, které je proti němu nyní vedeno, považoval za důsledek nedostatečné objektivitivy odvolatelů. Contador tvrdil, že úspěšně prokázal, že pravděpodobnost, že se clenbuterol do jeho těla dostal prostřednictvím kontaminovaného masa je vyšší, než u jakéhokoli jiného vysvětlení. Tím pádem také unesl důkazní břemeno a úspěšně prošel testem míry pravděpodobnosti. Proto

⁶⁹ WADA ve svém odvolání dále rozvedla některé z argumentů použitých UCI. Argument týkající se vyloučení možnosti požití látky prostřednictvím kontaminovaného masa doplnila o vědeckou studii Evropského společenství, v které je uvedeno, že pravděpodobnost kontaminace hovězího masa clenbuterolem je 0.0042% nebo méně než 1 z 20000.

požadoval, aby v jeho případě rozhodci CAS rozhodli tak, že se látka do jeho těla dostal bez jeho zavinění a to ani z nedbalosti, když samotní odvolatelé poukázali na to, že možnost konzumace kontaminovaného masa ve Španělsku a Evropské unii je extrémně nepravděpodobná. Navíc znalecký posudek, který si nechal Contador vypracovat, dle něj dokazuje, že clenbuterol, jenž byl ve vzorku odhalen, nemůže, při jakémkoli rozumném odůvodnění, pocházet z transfuze krevní plazmy.

RFEC jako druhý respondent uvedla, že důkazy, které WADA a UCI po Contadarovi vyžaduje, tedy aby prokázal, že maso, které snědl, obsahovalo zakázanou látku a že látka, která byla ve vzorku detekována, pochází z toho masa, je nemožné zajistit. Tím pádem důkazní břemeno, které antidopingové organizace žádají, není možné za žádných okolností splnit. Požití kontaminovaného masa zůstává být nejpravděpodobnějším vysvětlením s ohledem na to, že neexistují žádné přímé důkazy vedoucí k jiným pravděpodobnějším teoriím. Clenbuterol nemohl pocházet z vitamínových doplňků, léků, ani krevních transfuzí (Contadorův biologický pas nevykazoval žádné nestandardní hodnoty, které by vedly k podezření, že byla u sportovce provedena krevní transfúze). Nakonec poukázala na skutečnost, že maso, jež Contador požil, ač na území Evropské unie, nemuselo původně pocházet z Evropské unie, a proto není možné bez dalšího argumentovat vědeckými studiemi provedenými v rámci Evropské unie.

Jako rozhodné právo v samotném řízení bylo stanoveno švýcarské právo spolu s antidopingovými pravidly UCI. Během jednání před CAS bylo vyslechnuto mnoho svědků i znalců v rámci speciálních znaleckých konferencí. Pro lepší představu o tom, s jakými problémy se rozhodci v rámci řízení před CAS potýkají, uvádím následující příklad. Spornou otázkou bylo, zda má CAS povolit jako důkaz výslech anonymního svědka, který provedla WADA. Contador s tímto důkazem nesouhlasil, dle jeho názoru byl v rozporu s jeho právem na spravedlivý proces a požadoval jej z toho důvodu prohlásit za nepřipustný, nebo alternativně povolit výslech tohoto svědka ale za současného odhalení jeho totožnosti. Rozhodci CAS se nejprve snažili stanovit řešení dle švýcarského právního řádu, a to ve švýcarském zákonu o mezinárodním právu soukromém. Ten však o přípustnosti takového důkazu mlčel, rozhodci si proto vypomohli čl. 182.2 tohoto zákona, který stanoví, že je panel rozhodců oprávněn vyplnit takovouto mezeru v zákoně buď přímo nebo nepřímo odkazem na zákon či

rozhodčí pravidla.⁷⁰ CAS v rozhodování o přípustnosti tohoto důkazu bral v ohled i znění Evropské Úmluvy o základních právech a svobodách v čl. 6 odst. 1 a 3. týkající se práva na spravedlivý proces⁷¹ a švýcarskou ústavu, která ve shodě s Úmluvou garantuje účastníkovi stejná práva, tedy ověřit si skutečnosti a zabývat se skutečnostmi, jenž svědek uvádí. Vzhledem k výše zmíněnému a také k faktu, že situace, za niž by bylo možno využít svědectví anonymního svědka, podléhá velmi striktním pravidlům i dle Švýcarského federálního soudu, označil CAS výpověď předloženou WADA za nepřijatelný důkaz.

V samotném meritu věci CAS nejprve rozhodl, že cyklista neoddiskutovatelně porušil antidopingová pravidla tím, že se v jeho těle nacházela zakázaná látka a že odvolatelé unesli své důkazní břemeno, když tuto přítomnost prokázali pozitivním vzorkem A i B. CAS se následně zabýval otázkou, jak má být v tomto případě definována „míra pravděpodobnosti“ a „důkazní břemeno“. Kombinací švýcarského práva, judikatury švýcarského federálního soudu a UCI antidopingových pravidel následně došli k tomu, že cyklistovo důkazní břemeno spočívá v prokázání toho, jak se zakázaná látka dostala do jeho těla.

Cyklistou předkládané vysvětlení není možno použít jako přímý důkaz hned ze dvou důvodů – jednak nelze ověřit, zda bylo již zkonsumované maso opravdu kontaminované. Mimo to, žádný z jeho týmových kolegů, kteří toto maso také snědli, nebyl testován zároveň s ním. Proto Contador mohl úspěšně unést důkazní břemeno, pouze pokud by se mu podařilo prokázat, že v jeho konkrétním případě „otrava“ masem byla možná a že jiné možnosti, jak se mu látka do těla mohla dostat, buď neexistují, nebo jsou méně pravděpodobné. V případě této druhé podmínky, jež v sobě vyjadřuje i negativní posouzení jiných teorií, se cyklistovi těžko podaří splnit ji v plném rozsahu⁷², za těchto okolností je tedy třeba zhodnotit i vyjádření odvolatelů, kteří by jeho vysvětlení doplnili, zpochybnili, či rozporovali, což se také úspěšně stalo. Odvolatelé

⁷⁰ Federální zákon o mezinárodním právu soukromém. Dostupné z: https://www.swissarbitration.org/sa/download/IPRG_english.pdf.

⁷¹ Čl. 6 odst. 3 písm. d) Evropské Úmluvy o základních právech a lidských svobodách garantuje každému právo vyslyšet nebo dát vyslyšet svědky proti sobě a dosáhnout předvolání a výslech svědků ve svůj prospěch za stejných podmínek, jako svědků proti sobě. Ačkoli se odst. 3 týká osob obviněných z trestních činů, analogicky se používá tato zásada i v případě čl. 6 odst. 1, tedy i v případě řízení o civilních věcech. Pro možnost použití výslechu anonymního svědka srovnej např. rozsudek *Evropského soudu pro lidská práva ve věci Tseber proti České republice č. 46203/08*, vydaný dne 22. listopadu 2012

⁷²Dle CAS se Contador nachází v tzv. „état de nécessité en matière de preuve“, tento výraz lze do češtiny přeložit jako „důkazní nutnost“ – viz *CAS 2011/A/*

sami předložili dvě další možné verze, které CAS následně podrobil výše zmíněnému posouzení.

Co se týče požití látky prostřednictvím kontaminovaného masa, CAS došel k závěru, že je vysoce nepravděpodobné, že by maso pocházelo odjinud, než ze španělské farmy, proto se možnost jeho kontaminace clenbuterolem jeví být stejně možnou, jako tomu odporující argumenty odvolatelů. Vzhledem k všem předloženým důkazům, z nichž se mnohé zakládají na statistických datech z provedených výzkumů, dal CAS za pravdu WADA a UCI, tedy že kontaminace masa clenbuterolem nemůže být zcela vyloučena, nicméně pravděpodobnost, že by se tak stalo, je velmi až extrémně nízká.

Dále se CAS zabýval možností krevní transfuze, kterou předložili odvolatelé, jako alternativní teorii, jak se látka do těla cyklisty dostala. Po podrobném zhodnocení důkazů a tvrzení obou stran dospěl však panel rozhodců k tomu, že se tato teorie jeví být srovnatelně nepravděpodobnou s možností požití kontaminovaného masa.

Poslední teorií WADA, jak se zakázaná látka do těla cyklisty mohla dostat, tak zůstala konzumace potravinového doplňku obsahujícího clenbuterol. Existence potravinových doplňků obsahující clenbuterol je nezpochybnitelná a mezi sportovci se pravidelně vyskytují pozitivní nálezy na tuto látku, která se jim do těla dostala právě touto cestou.⁷³ CAS považuje toto vysvětlení za možné, nicméně muselo být dále podrobeno testu, zda jej lze považovat za více pravděpodobné, než možnost požití kontaminovaného masa. Vzhledem k tomu, že sportovec bral potravinové doplňky v nemalém množství a též k nesporné skutečnosti, že tyto doplňky mohly být kontaminovány zakázanou látkou s přihlédnutím k tomu, že vzorky sportovců v mnohých případech vykazovaly pozitivní nález na tuto látku, a nakonec z důvodu závažných pochyb CAS o možnosti kontaminace určitého konkrétního kusu masa clenbuterolem, shledal CAS teorii potravinového doplňku za více pravděpodobnou než jakékoli jiné z předložených vysvětlení. Ačkoli WADA ani UCI nedokázaly tuto teorii prokázat nade vší pochybnost, toto po nich ani ustanovení Kodexu nevyžadovala. Stačilo být úspěšný v testu míry pravděpodobnosti a to se jim také, dle CAS, podařilo. CAS následně udělil

⁷³ Viz např. tzv. *Hardy case* – CAS 2009/A/1870 WADA v. *Jessica Hardy & USADA* ve kterém se prokázalo požití clenbuterolu plavkyní Jessicy Hardy, k němuž došlo prostřednictvím zakoupení běžně dostupného potravinového doplňku, jenž, mimo jiné, obsahoval clenbuterol. USADA ji za tento pozitivní nález potrestala ročním zákazem činnosti, protože k této indikaci došlo nevědomě. CAS následně odmítl odvolání WADA, která s nevědomou indikací nesouhlasila a požadovala dvouletý trest zákazu činnosti.

Contadorovi standardní dvouletý trest zákazu činnosti, diskvalifikaci z Tour de France 2010 a odebrala mu veškerá dosažená umístění v rámci tohoto závodu, stejně jako všechny další výsledky následující po 25. lednu 2011. Vzhledem k tomu, že se především jasně neprokázalo, prostřednictvím kterého doplňku se látka do těla sportovce dostala, ani okolnosti této ingesce, nebylo možno uvažovat o moderaci dvouleté sankce.⁷⁴

6.2 Sportovec národní úrovně – plavkyně Sabina Dostálová

Druhou sportovkyní, kterou jsem si vybrala jako modelový případ dopingového řízení probíhající na úrovni národní antidopingové organizace⁷⁵, je plavkyně Sabina Dostálová, s níž jsem měla možnost o jejím dopingovém případě osobně pohovořit a dostat se tak k dokumentům, o nichž jsem v ostatních odborných publikacích, člancích a vyjádřeních do té doby pouze četla. Tento případ sice nepopisuje samotné rozhodčí řízení před CAS, nicméně považuji jej za důležitý z důvodu podrobného popisu řízení před národní antidopingovou organizací, a tím i faktického provádění Programu od samotného počátku. Na jeho výsledcích chci také demonstrovat nedostatečnou informovanost sportovců o světovém antidopingovém programu a to paradoxně i v současné době, kdy se antidopingová pravidla stávají čím dál tím přísnějšími.

Sabina Dostálová se v únoru roku 2009 zúčastnila mistrovství České republiky v plavání, na nějž jela jako jedna z hlavních favoritek. Hned první den, v pátek 20. února 2009, splnila svůj cíl, s kterým na akci jela a překonala rekord na 100 m motýlka a následně svým výkonem na 50 m motýlka v neděli 22. února 2009 již svým výsledkem ze semifinálové rozplavby splnila limit k účasti na mistrovství světa v plavání. Po finálovém závodě, v němž zvítězila, standardně podstoupila dopingovou kontrolu pod dohledem dopingových kontrolorů, při níž odevzdala vzorek moči, jež následně sama rozdělila do dvou zkumavek (čímž došlo na rozdělení na vzorek A a B, viz průběh dopingové kontroly v třetí kapitole) a tyto zkumavky následně zapečetila.

⁷⁴ Už jen nad rámec řečeného stojí za to zmínit, že i přes potrestání se Contadorovi podařilo úspěšně navázat na svou předchozí kariéru a v současné době se opět umísťuje na předních příčkách největší cyklistických závodů. V roce 2015 např. opět vyhrál slavný závod Giro d'Italia.

⁷⁵ Národní antidopingovou organizací v České republice je Antidopingový výbor České republiky ustavený zřizovací listinou jako příspěvková organizace řízená Ministerstvem školství a tělovýchovy ČR.

Dne 19. března 2009 jí bylo telefonicky oznámeno, že její vzorek byl pozitivní na přítomnost metabolit metandienonu. Dne 26. března 2009 se proto dostavila do dopingové laboratoře k otevření vzorku B, který byl, stejně jako vzorek A, shledán pozitivním. Nebylo tedy pochyb o tom, že látka byla v těle plavkyně skutečně přítomna. Plavkyně se ani nesnažila nijak vyvrátit pravdivost nálezu, sama si však nebyla vědoma toho, jakým způsobem se jí zakázaná látka do těla dostala. Jako většina vrcholových sportovců užívala i ona celou řadu potravinových doplňků (Kreatin, L-Karnitin, BCAA, energetické stimulanty apod.), proto se domnívala, že ty mohly být příčinou jejího pozitivního nálezu. Nákladné testy provedené nejprve Státní potravinovou a zemědělskou inspekcí a následně i specializovanou německou laboratoří, však prokázaly, že ani jeden z těchto doplňků zakázanou látku neobsahoval.

Celý případ skončil již před disciplinární komisí Českého svazu plaveckých sportů, který po třech jednáních v rámci disciplinárního řízení rozhodl dne 6. října 2009 podle tehdy účinného čl. 10.2. Směrnice pro kontrolu a postih dopingů ve sportu v České republice a uložil jí zákaz činnosti na dva roky v platnosti ode dne pozastavení její činnosti, tj. od 29. března 2009.⁷⁶

Ve svém odůvodnění, které jsem měla možnost shlédnout, disciplinární komise stručně konstatovala, že takto rozhodla na základě oznámení Antidopingového výboru ČR a vzhledem k neshledání žádné okolnosti umožňující moderaci trestu (tzn. možnosti zkrácení doby zákazu činnosti při nevýznamném zavinění či nevýznamné nedbalosti) přistoupila k dvouletému zákazu činnosti. Nikterak se tedy nezabývala argumentací jejího právního zástupce, který namítal, že o tom, že látku nepožila vědomě, svědčí hned několik nepřímých důkazů. Dle jeho vyjádření, jež zaslal dne 1. října 2009 disciplinární komisi ČSPS, byla především látka metandienon zcela nevhodná pro použití při plaveckém sportu a i vzhledem ke způsobu užití a časovému odstupu (dopingový nález hovořil pouze o metabolitu, což svědčí o jeho užití před delší dobou) nemohla zcela jistě vést ke zlepšení výkonu v rámci sportovní soutěže. Dále k samotnému testování došlo v poslední den soutěže po finálovém závodě, limit pro účast na MS a český rekord nicméně splnila již v semifinálovém kole, při němž

⁷⁶ Rozhodnutí není k získání z oficiálních zdrojů ČSPS, proto uvádím pouze internetový odkaz na jeden z mnoha článků, které byly o dopingové kauze Sabiny Dostálové napsány. Hospodářské noviny, 2009. Plavkyně Dostálová dostala dvouletý trest za doping[online]. [cit. 2015-12-03]Dostupné z: <http://ihned.cz/c1-38529100-plavkyne-dostalova-dostala-dvoulety-trest-za-doping>.

k testování nedošlo. Pokud by dopovala vědomě, nepodstupovala by zbytečně riziko odhalení způsobené svou účastí ve finálové rozplavbě.

Proti tomuto rozhodnutí Disciplinární komise ČSPS mohla plavkyně ve lhůtě 21 ode dne doručení rozhodnutí podat odvolání k Výkonnému výboru ČSPS. Jak ale plavkyně uvedla, sama nedisponovala dalšími důkazy, kterými by prokázala, jak se jí látka do těla dostala. Proto i v případě, že by odvolání podala, neexistovala reálná šance na to, že by se svým odvoláním byla úspěšná v dalším řízení.

Tento případ neuvádím proto, že bych chtěla diskutovat nad spravedlností uloženého trestu, či pochybovat nad tím, zda opravdu došlo k náležitému objasnění dopingového provinění plavkyně. Zarážejícím se mi jeví být fakt, že sportovci ve věku plavkyně (v době MČR ji bylo osmnáct let) nejsou jakkoli informováni o Programu jako takovém. Jak mi plavkyně sama potvrdila, v rámci plaveckého svazu neprobíhá žádná forma antidopingové osvěty, která by varovala sportovce, před zakázanými látkami a následky spojenými s jejich užíváním. Standardní trénink probíhá tak, že po odvedení stanoveného sportovního výkonu sportovci, často v dětském věku, dostanou „pravidelný příděl“ potravinových doplňků, přičemž jim není vysvětleno, k čemu je ten konkrétní doplněk či lék určený a zda je jeho užití v souladu s dopingovými pravidly. Velká část sportovců si není vůbec vědoma toho, jaké množství a jaké druhy léků se na Seznamu nacházejí. Proto bych, již v rámci této kapitoly a podrobněji v kapitole následující, chtěla upozornit na to, že při zhodnocení efektivity a účinnosti Programu je třeba, hodnotit nejen kolik dopujících sportovců bylo, je a bude usvědčených v rámci Programu z užití zakázaných látek či metod. Zásadní otázkou nadále zůstává, kolik sportovců bylo, je a bude informováno o tom, které látky jsou zakázány, co všechno se považuje za doping a jaké tresty jim potenciálně hrozí. Jedině tak bude totiž trestání sportovců splňovat nejen čistě represivní, ale zároveň i generálně preventivní a výchovný účel.

7. Přesah antidopingového řízení do jiných právních oborů

Již samotné sportovní právo přesahuje svým rozsahem a zaměřením hranice jednoho právního oboru. V jeho rámci se můžeme zaměřit jak na aspekty pracovněprávní, tak i občanskoprávní či správněprávní. Stejně tak i v případě bližšího zkoumání světového antidopingového programu a rozhodčího řízení s ním spojeným dojdeme k tomu, že toto

odvětví sportovního práva nelze přesně zařadit pouze do jedné právní oblasti, naopak představuje mezioborový právní komplex s hned několika zajímavými přesahy do právních oblastí, které by člověka, a to ať už laika, nebo i právníka, který se běžně tímto právním oborem nezabývá, často překvapily. V poslední kapitole mé diplomové práce bych se proto ráda na tyto průniky zaměřila a vysvětlila, proč k nim dochází a zda je to prospěšné pro vývoj antidopingového programu a spolu s ním i samotného sportovního práva.

7.1 Původ dopingového práva – soukromé právo smluvního typu či trestní právo?

Ačkoli sportovec vstupuje do vztahu s antidopingovou organizací na základě dvoustranné smlouvy, těžko bychom v případě tohoto smluvního vztahu hledali typické soukromoprávní aspekty jako rovné postavení smluvních stran a s tím související rovnocenná práva a povinnosti. Jako příklad jmenujme například označení sportovce jako obviněného z porušení antidopingových pravidel a ne jako smluvní stranu, jež porušila smluvní ujednání. Sportovec nemá možnost vyjednávat o jednotlivých ustanoveních Kodexu, ta jsou jasně daná druhou stranou, sportovec je musí přijmout tak, jak jsou, a v případě jejich porušení nastupuje sankce. Navíc, primární důkazní břemeno, které musí antidopingová organizace unést, v případě, že dokazuje porušení pravidla Kodexu spáchané sportovcem, je vyšší, než ve standardním smluvním vztahu. Nestačí dosáhnout „formální pravdy“, porušení antidopingových pravidel musí být prokázáno v míře dostatečné spokojenosti (anglicky „*comfortable satisfaction*“⁷⁷).

Důkazní břemeno, jež musí kontroloři unést, pak představuje jakýsi „převodový stupeň“ mezi civilním a trestním řízením, když je ve všech případech větší, než pouhé uvážení pravděpodobností, ale nižší, než je důkaz nad veškerou pochybnost.⁷⁸ Tento vztah proto budí nejen u mnoha sportovců, ale i u odborné veřejnosti dojem, že antidopingová pravidla více než smluvním ustanovením odpovídají ustanovením trestněprávních předpisů.⁷⁹

⁷⁷ Viz čl. 175 rozsudku CAS: CAS 98/211 B (*De Bruin*) v. FINA.

⁷⁸ Čl. 3 Kodexu

7.2 Světový antidopingový program a lidská práva

Ačkoli se spojení sportovního práva a lidských práv může na první pohled zdát jako porovnávání dvou odlišných světů, opak je pravdou. Jak Kodex, tak i další předpisy vydávané národním antidopingovými asociacemi, jako například Americkou antidopingovou agenturou, bývají často zkoumány pod drobnohledem odborníků zabývajících se lidskoprávními obory. Není tak překvapením, že změny, jež přinesla novela Světových antidopingových pravidel (Kodexu) účinná od roku 2015, částečně reflektuje i připomínky těchto odborníků souvisejících s dodržováním fundamentálních práv vtělených do Evropské úmluvy o lidských právech a základních svobodách. I přes provedené změny zůstávají však některé zásadní otázky nezodpovězeny. Na několik z nich bych ráda v této části upozornila.

Samotný Kodex obsahuje ve svém článku 8 Právo na spravedlivý proces a oznámení rozhodnutí. Ze znění tohoto článku je patrné, že se tvůrci Kodexu při jeho přípravě pravděpodobně inspirovali lidskoprávními kodexy garantujícími minimální procesní práva každé obviněné osobě⁸⁰. Dodržování zásady *nullum crimen sine lege certa* patří mezi nejdůležitější z požadavků, s ní však také navazující pravidlo *ignorantia legis non excusat*. Proto musí být sportovci především patřičným způsobem informováni o světovém antidopingovém programu.

Dalším často diskutovaným tématem zůstává být soulad průběhu dopingové kontroly s právem na ochranu soukromí a lidské důstojnosti, jenž je jedním ze základních lidských práv jak dle Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále také jen jako „Úmluva“), tak i české Listiny základních práv a svobod. Povinnosti sportovce, které jsou uvedeny v Směrnici, jako například poskytnutí moči dle čl. 5.12.2, při němž může dopingový komisař požadovat takové odhalení sportovce, které je nezbytné k důkazu o pravosti odebraného vzorku, jsou často až ukázkovým porušováním základních lidských práv. Stejně tak možnost domovních prohlídek sportovců v kteroukoli dobu, o níž již bylo v této diplomové práci pojednáno, bývá často označována za přílišný zásah do Úmluvou garantovaného práva na respektování soukromého a rodinného života.⁸¹

⁸⁰ Z formulací ustanovení se jeví jako nejvíce pravděpodobný zdroj inspirace Evropská listina základních práv a svobod.

⁸¹ Čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

7.3 Otázka souladu trestu za porušení antidopingových pravidel s principem proporcionality

Jak již bylo výše řečeno, dodržování zásady *nullum crimen sine lege certa* patří mezi základní požadavky při sankciování sportovců. Kodex stanovuje tresty, jichž si sportovci musí být při výkonu své činnosti vědomi, a tak je požadavek na důkladnou osvětu jedním z hlavních cílů Světového antidopingového programu, nicméně patří též mezi ty oblasti, u nichž se bohužel dlouhodobě stále nedaří vytvořit široké povědomí i u těch sportovců, které nelze považovat za sportovce mezinárodní úrovně. Jen tento prostý fakt však neznamena, že se na jejich sportovní činnosti Program a s ním i samotný Kodex nevztahuje.

Výše zmíněná snaha však není jediným požadavkem, kterým chce WADA docílit zefektivnění boje proti dopingu, dalším je také zpřísnění trestů provedení nedávnou novelou Kodexu, jež má plnit individuálně i generálně preventivní funkci – tedy omezení činnosti usvědčených sportovců a též mít odstrašující efekt na všechny ostatní, kteří by o užití dopingu byt' jen potenciálně uvažovali. Zároveň se však i udělování trestů musí řídit zásadou proporcionality. Jak CAS stanovil hned v několika ze svých rozsudků, sankce, které sportovcům za porušení antidopingových pravidel hrozí, musí být spravedlivé a přiměřené.⁸² Nyní si však připomeňme, že novela Kodexu, jež je v účinnosti od ledna 2015 zpříšňuje první postih sportovce na 4 roky (nebereme-li v potaz možnosti moderace trestu). Zdá se tento trest býti v souladu s požadavkem přiměřenosti, i s ohledem na výše zmíněná pravidla soutěžního práva, jež dle SDEU dopadají i na výkon sportovní činnosti sportovcem? Doba, po kterou sportovci dosahují vrcholných výkonů, se obvykle dá určit v řádu jednotek let, už méně často v délce pětiletí a jen ojediněle dosahuje sportovec vrcholné výkonnosti po dobu delší než deseti let, proto je pro ně důležitá každá sezóna, v níž může závodit. Čtyřletý zákaz činnosti tak často automaticky povede k rozhodnutí sportovce ukončit profesionální kariéru.

⁸² Jak bylo řečeno v čl. 11.7.24. rozsudku CAS *Puerta v ITF CAS 2006/A/1025* bylo by neštěstím pro Kodex a pro boj proti dopingu ve sportu, pokud by byla pravidla z Kodexu odmítnuta určitou jurisdikcí z důvodu jejich nespravedlnosti a nedostatečné proporcionality.

Jak je vidět z judikatury CAS, soud aplikuje pravidla Kodexu nesmlouvavě a často potvrzuje i tvrdé sankce udělené antidopingovou organizací, jako např. v případě *Diethart v IOC CAS 2007/A/1290*.

7.4 Objektivní odpovědnost – usvědčen již při obvinění?

Ačkoli má antidopingová kontrola sloužit především k „očistění“ sportu od nežádoucích vlivů způsobených umělými výhodami a zajistit sport probíhající v duchu co možná nejvyšší *fair play*, prostředky, jež si WADA k prosazení svých pravidel zvolila, budí u sportovců často oprávněné obavy z důvodu jejich vysoko stanovených standardů. Důkazní břemeno je v kontrolním řízení dle Kodexu v zásadě nastaveno takovým způsobem, že jakmile u sportovce analýza vzorků prokáže pozitivní laboratorní nález u zakázané látky, jeho šance úspěšně daný dopingový nález vysvětlit a odejít z tohoto řízení bez jakékoli sankce, jsou takřkajíc minimální.⁸³

Princip objektivní odpovědnosti („*strict liability*“) stanoví, že: „*je osobní povinností každého sportovce zajistit, aby žádná zakázaná látka nevníkla do jeho těla. Sportovci jsou odpovědní za to, je-li zjištěna přítomnost jakékoli zakázané látky nebo jejich metabolitů nebo markerů v jejich vzorcích. Z toho plyne, že k tomu, aby došlo k porušení antidopingového pravidla, není nutné, aby sportovci byl prokazován úmysl, zavinění, nedbalost či vědomé použití.*“⁸⁴ Takto nastavená objektivní odpovědnost se jeví být v přímém rozporu se zásadami spravedlivého procesu, který má, mimo jiné, dle všeobecně uznávaných lidskoprávních katalogů (mezi všemi jmenujme například Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních lidských svobodách⁸⁵) zaručit každému obviněnému presumpci nevinu. Sportovec nese odpovědnost za to, že se mu látka dostala do těla a zároveň musí unést i důkazní břemeno v případném sporu. V případě, že důkazní břemeno neunes, nastává fáze sankcionování, přičemž základní sankcí v případě pozitivního testu zjištěného při soutěži je automatická anulace

⁸³ GOLDSTEIN, Robin R., *An American in Paris: The Legal Framework of International Sport and the Implications of the World Anti-Doping Code on Accused Athletes*, Virginia Sports and Entertainment Law Journal 2007, vol. 7:1, strana 164

⁸⁴ čl. 2.1.1. Kodexu

⁸⁵ čl. 6 EÚLP

výsledků dosažených v soutěži, včetně odebrání všech medailí, či ocenění⁸⁶. Dalším trestem je zákaz činnosti pro sportovce *pro futuro*, která je již výše podrobně popsána.

WADA a CAS zdůvodňují takto striktní přístup nutností efektivního prosazování antidopingových pravidel. Pokud by musely sportovní federace v každém jednotlivém případě prokazovat úmyslné zavinění dopujícího sportovce, účinné prosazování antidopingového programu by se pak stalo téměř nemožným.⁸⁷ CAS se touto otázkou ve své judikatuře zabýval již mnohokrát, za jedno z nejvydařenějších zdůvodnění uvedme případ Quigley v. UIT⁸⁸: „*Je pravdou, že test objektivní odpovědnosti může být v některých ohledech nespravedlivý v individuálním případě... když sportovec užije lék na základě chybné rady, za kterou nenese odpovědnost, především v situaci, kdy je náhle zasažen nemocí v cizí zemi. Stejně tak ale může být považováno za nespravedlivé, když se sportovec otráví jídlem v předvečer důležité soutěže. Ani v jednom z těchto dvou případů však pravidla soutěže nemohou být upravena tak, aby byla takováto spravedlnost odstraněna. Stejně jako nebude posunut začátek soutěže, aby se ji mohl zúčastnit i zotavující se sportovec, tak ani nebude zrušen zákaz požití zakázané látky v případě, že se zjistí její náhodná absorpce. Obtíže během soutěží, stejně jako běžné životní obtíže, mohou způsobit rozličné nespravedlnosti, ať už náhodou nebo nedbalostí neodpovědné osoby, tyto obtíže však nemohou být právem napraveny“.*

Ačkoli tedy objektivní odpovědnost může v jednotlivých případech výjimečně vést k nespravedlivým rozhodnutím, v zájmu efektivní kontroly a fungování Programu je jí třeba. Požadavek jakékoli vyšší míry zavinění by totiž pravděpodobně vedl k tomu, že by se celé antidopingové řízení výrazně prodloužilo, prodražilo a pravděpodobně by bylo mnohem méně úspěšné v počtu odhalených dopujících sportovců, jelikož prokazování zavinění, potažmo i úmyslu, patří v rámci vyšetřování k těm nejobtížnějším fázím.

8. Zhodnocení současného právní úpravy z hlediska její efektivity

⁸⁶ čl. 9 Kodexu

⁸⁷ CONOLLY, Ryan, *Balancing the Scales in Anti-Doping Law: The Need to Ensure Fair Athletic Competition Through Effective Anti-Doping Programs vs. The Protection of Rights of Accused Athletes*, Virginia Sports and Entertainment Law Journal 2006, vol. 5:2, strana 182

⁸⁸ *USA Shooting & Quigley v. Mezinárodní střelecká unie (UIT)*, CAS 94/129, rozsudek ze dne 23 května 1995

Světový antidopingový program můžeme hodnotit z mnoha pohledů. Můžeme se soustředit na to, do jaké míry je antidopingová osvěta dostatečně rozšířená mezi sportovci, tedy jak moc jsou si samotní sportovci vědomi toho, že látka, kterou považují za povolenou, se ve skutečnosti nachází na Seznamu a zda také ví, jaké tresty jim hrozí za její užití. Můžeme se také přít o to, zda sankce, jež hrozí sportovcům za užití zakázaných látek, pro ně představují dostatečnou hrozbu, nebo zda nejsou naopak nepřiměřeně tvrdé. Zásadní otázkou však zůstává, do jaké míry se daří naplňovat cíle Světového antidopingového programu, tedy do jaké míry se především daří odhalovat případy porušení antidopingových pravidel a zda se dle jeho výsledků jeví tento program jako účinný.

Odhady na množství dopujících sportovců se různí. Pohybují se v širokém rozmezí od 1% (odpovídající procentuálnímu poměru pozitivních nálezů k celkovému počtu odebraných vzorků v rámci světového antidopingového programu) až po 95%.⁸⁹ Přesto je jen malé množství sportovců diskvalifikováno či suspendováno ze sportovní události vinou pozitivních dopingových nálezů. Jako příklad ostře sledované sportovní akce, která je pod drobnohledem jak dopingových komisařů, tak i sportovních organizací, uveďme letní olympijské hry v Londýně. Při této události bylo provedeno téměř devět tisíc předzávodních a pozávodních testů, přičemž se pouze u 52 z nich, tzn. 0,6 %, prokázala přítomnost zakázané látky. Z těchto pozitivních testů vedlo pak pouze devět k vyloučení sportovce ze soutěže a diskvalifikaci. Zbytek pozitivních vzorků totiž představovaly látky, jež měli sportovci jako terapeutické výjimky povoleny.⁹⁰

Tyto výsledky se jeví velmi pozitivně, nicméně je třeba mít na paměti, že mnoho sportovců zůstává i přes nejmodernější detekční technologie jednotlivých akreditovaných laboratoří, jimiž se snaží vypátrat přítomnost zakázané látky v těle sportovce, nepotrestaných. Za nejslavnější z těchto případů uveďme cyklistu Lance Armstronga.

⁸⁹ MILOT, Lisa, *Ignorance, Harm and the Regulation of Performance-Enhancing Substances*, Harvard Journal of Sports & Entertainment Law 2014, vydání 5, strana 133

⁹⁰ MILOT, Lisa, *Ignorance, Harm and the Regulation of Performance-Enhancing Substances*, Harvard Journal of Sports & Entertainment Law 2014, vydání 5, strana 112

9. Závěr

Účelem mé diplomové práce bylo podrobně seznámit čtenáře se současným antidopingovým programem, a dále s rozhodčím řízením, jenž se s ním pojí a provází sportovce podezřelé z dopingu. Jak řekl profesor Michael Geistlinger, rozhodce CAS, s antidopingovým programem se to má podobně, jako s vývojem zbraní, „lovci“ sportovců, kteří užívají zakázané látky a metody, tzn. antidopingoví komisaři, jsou stále krok za vědci, kteří tyto látky vyvíjejí.⁹¹ Ačkoli WADA přichází s novými metodami typu výše zmíněného biologického pasu, jež jí v odhalování dopingových případů bezesporu pomáhají, přesto stále existují metody i látky, které jsou v současnosti takřka neodhalitelné. Je také třeba si uvědomit, že řízení před CAS rozhodují právníci, kteří musí zakládat svá rozhodnutí na posouzení předložených důkazů. Ačkoli mohou být sebevětšími odborníky v oboru sportovního práva, svá hodnocení znaleckých posudků, které jsou většinou vypracovány odborníky v oboru medicíny, zakládají především na tom, do jaké míry se shodnou v rámci panelu na přesvědčivosti toho či onoho znaleckého posudku (případně jiného předloženého důkazu). Logicky nemohou disponovat takovými znalostmi jako experti z oboru medicíny. Hranice unesení důkazního břemene tedy zůstává v tomto oboru a arbitráží před CAS samotnou, velmi nevyzpytatelnou.

Spolu s tím je nutno poukázat i na fakt, že WADA nedisponuje stejnými prostředky jako jiné investigativní složky typu policejních sborů. Nemůže tedy podniknout domovní razie či odposlouchávat telefonní linky, získají-li podezření, že určitý sportovec jedná v rozporu s antidopingovými pravidly. Proto unesení důkazního břemena z jejich strany a strany konkrétních sportovních svazů není vždy snadným úkolem. S tím souvisí i hrozba náhrady způsobené újmy v případě, že se sportovnímu svazu, který sportovce z porušení antidopingových pravidel obvinil, a jenž je tedy žalobcem ve sporu u CAS, nepodaří prokázat, že sportovec skutečně dupal, a sportovec pak bude (oprávněně) žádat náhradu újmy, která mu byla způsobena, a to jak majetkové tak i nemajetkové.

⁹¹ Tento citát pochází z přednášky pana profesora Michala Geistlingera „The Fight against the Doping in Sport: Legal Perspectives on the Biological Passport of an Athlete“ která proběhla dne 12. listopadu 2015 na Právnické fakultě Univerzity Karlovy.

Pokud se jedná o jednotlivce, většina sportovních svazů by toto riziko pravděpodobně unesla, nicméně vezmeme v potaz například kauzu obviněných ruských sportovců, u nichž dle nedávno zveřejněné zprávy WADA (která byla zveřejněna dne 9. listopadu 2015⁹²) pravděpodobně dlouhodobě dochází k systematickému porušování antidopingových pravidel. V tomto případě se však již nejedná o desítky, ale o stovky sportovců. Veřejnost, lačná po velkých gestech, očekává od MOV patřičnou aktivitu a postavení ruských sportovců před příslušné orgány, nicméně existuje reálná hrozba, že by se nepodařilo dostatečně prokázat obvinění, která WADA vznesla. Proto je nepravděpodobné, že by bez pádných důkazů kdokoli rozpoutal takto velký proces, případná povinnost náhrady újmy by totiž pro IAAF mohla být takřka likvidační.

Dalším tématem zůstává hrozba, že přílišná tvrdost antidopingových pravidel může zásadně změnit a poškodit podobu sportu, tak jak jej známe dnes. Na druhou stranu jak sportovci, tak i sportovní organizace i sportovní fanoušci, tedy široká veřejnost, musí mít důvěru k sportovním výsledkům a věřit systému mezinárodních sportovních organizací. Rozhodčí řízení s antidopingovou kontrolou spojené musí přinášet jasné a konzistentní výsledky, jež mají mít jednak účinky represivní, vůči sportovcům, kteří se provinili užitím dopingu a zaslouží si tedy být za to potrestáni. Avšak vzhledem k tomu, kolik se každý den odehraje sportovních klání a sportovních akcí, není reálně v silách jakékoli antidopingové organizace zajistit úplnou kontrolu všech sportovců.

Tyto tresty tedy představují především preventivní opatření a svou přísností mají působit jako reálná hrozba, jenž odradí ostatní sportovce od užívání zakázaných látek. Udělené tresty se často mohou jevit jako příliš „kruté“ k sportovci, když čtyřletý zákaz činnosti představuje pro mnohé sportovce konec jejich kariéry. Dle mého názoru však neexistuje lepší způsob, jímž se dá spolehlivě zajistit efektivní výkon antidopingového programu. Sportovci vstupují do vztahu s danou sportovní organizací (víceméně) dobrovolně a stejně jako v jiných zaměstnáních musí akceptovat stanovená pravidla, jinak ve svém zaměstnání nemohou být úspěšní. Pro vyjádření mého názoru si proto vypůjčím citát uznávaného sportovního etika Thomase Murraye, který pravil, že potom, co určitou látku prohlásíme za zakázanou, „*dlužíme sportovcům, určit, vypátrat a*

⁹² dostupná na webových stránkách WADA: <https://www.wada-ama.org/en/resources/world-anti-doping-program/independent-commission-report-1>. Naposledy navštíveno dne 20.11.2015

*potrestat ty z nich, kteří podvádějí*⁹³. Stranou hodnocení nechávám domácí prohlídky, jejichž kontroverzi jsem se věnovala v kapitole č. 7.

Co se týče budoucího vývoje Světového antidopingového programu, nemusíme jít pro odpověď, kam bude pravděpodobně směřovat, velmi daleko, vzhledem k tomu, že nás v roce 2016 čekají letní olympijské hry, na které se již teď WADA mohutně připravuje. Na posledním valném shromáždění evropských olympijských výborů, které proběhlo v listopadu 2016 v Praze se Thomas Bach, předseda MOV, vyjádřil o budoucnosti světového antidopingového programu v tom smyslu, že by mělo být přezkoumávání dopingových kauz CAS běžným postupem v případě, že některý ze sportovců bude podezřelý z dopingu.⁹⁴ V době, kdy jsem tuto diplomovou práci dokončovala, probíhalo několik dopingových kauz, které mohou mít pro vývoj celého Mezinárodního antidopingového programu mimořádný význam.⁹⁵ Nezbývá než doufat, že tento vývoj s sebou přinese očekávané výsledky a mezinárodní sportovní organizace, v čele s MOV, přijmou nezbytné kroky, které povedou k zefektivnění mezinárodního antidopingového programu a to například tím, že dojde ke zdokonalení Kodexu, případně změnou ve způsobu vedení antidopingového řízení s jednotlivými sportovci.

Ať už však dojde ke změnám v trestání nebo v samotném řízení, jedna věc zůstává nespornou a to sice ta, že řízení týkající se dopingu ve sportu jakož i sportovní právo samotné, je v současné době jedním z nejzajímavějších a zároveň nejrychleji se rozvíjejících právních oborů, jež v sobě skýtá velký potenciál k dalšímu vývoji. Takto komplexní systém interních pravidel, jenž je uznávaný miliony členů těchto organizací, totiž představuje jeden z nejdůmyslnějších funkčních „interních“ právního řádu.

⁹³ Murray H. T.: *The Athlete's Challenge: Drugs, Sport, and Ethics, 3 Play True 6 2004.*

⁹⁴ Macek, T. Tresty za doping ať vynášejí jen v Lausanne, vyzval šéf MOV v Praze [online]. [cit. 2015-12-03]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/zasedani-eov-v-praze-thomas-bach-doping-uprchlici-fb8-/sport_oh.aspx?c=A151120_153908_sport_oh_tm2.

⁹⁵ V listopadu 2015 WADA odebrala na šest měsíců ruské antidopingové laboratoři akreditaci na základě zprávy nezávislé komise, která konstatovala systematické porušování antidopingových pravidel, korupční praktiky a možné ovlivňování výsledků antidopingových kontrol, na něž měli mít vliv i představitelé státu. I v tomto případě se moskevská laboratoř může odvolat k CAS.

Abstrakt

Tato diplomová práce si klade za cíl popsat a prozkoumat právní rámec antidopingového systému, který je fenoménem ovládající vrcholový sport, tedy pravidla, která řídí instituce, právní normy, rozhodčí řízení aj. Na počátku diplomové práce autorka čtenáře seznámí s původem termínu „doping“ a též s vývojem této definice, a to jak v moderní historii sportu, tak i jako termín zásadní pro sportovní arbitrážní řízení.

V další kapitole se autorka věnuje samotnému systému testování, počínaje preventivní antidopingovou kontrolou a s ní spojenými testy. Hned několik kapitol poskytují dohromady extenzivní přehled světového antidopingového programu, právního systému jej provázejícího a právní otázky, které jej spojují hned s jinými právními odvětvími.

Potom, co kontrola odhalí pozitivní nález u sportovce, hrozí sportovci vážné riziko potrestání (pokud se u něj neuplatní některá z výjimek) z důvodu objektivní odpovědnosti. Vzhledem k tomu, že se použití tohoto druhu odpovědnosti mnohým jeví jako příliš přísný, autorka předkládá čtenářům k posouzení argumenty pro i proti jejímu využití. Protože se antidopingový systém samotný i jeho pravidla, ztělesněná ve Světovém antidopingovém kodexu, neustále mění, autorka čtenářům představuje též nejdůležitější změny, které do nich přinesla poslední novela, účinná od ledna 2015.

Jak je patrné z názvu mé diplomové práce, věnují se čtvrtá a pátá kapitola rozhodčímu řízení před příslušnými orgány s důrazem na řízení před Mezinárodním sportovním soudem. Rozhodčí řízení následuje poté, co je sportovec obviněn z požití zakázané látky.

Protože neexistuje lepší způsob, jak vysvětlit teorii, než v praxi, autorka demonstruje průběh celého rozhodčího řízení prostřednictvím případových studií. Zatímco první z nich se týká cyklisty mezinárodní úrovně, druhý popisuje případ sportovce národní úrovně. Obě případové studie však představují typický postup jak na národní tak i mezinárodní úrovni, a to včetně důkladného popisu řízení před Mezinárodním sportovním soudem v případě sportovce mezinárodní úrovně.

V poslední kapitole se pak autorka snaží zodpovědět náročnou otázku – a to sice zda lze světový antidopingový program považovat za účinný, spolehlivý a spravedlivý

nástroj v boji proti dopingu optikou odborníků, fanoušků i samotných sportovců, a navíc zda se ve stejném čase daří zajistit základní práva sportovců, kteří jsou tomuto programu podrobeni. Na úplném konci se pak autorka vyjadřuje k pravděpodobnému budoucímu vývoji tohoto právního oboru.

Summary

This diploma thesis aims to describe and examine the legal framework of the anti-doping system, which is a phenomenon of top-level sport, i.e. the rules controlling institutions, legal rules, arbitration procedure etc. At the beginning of the thesis, the author would like to describe to its readers the history and the origin of the term “doping“ as itself and how it developed both in the modern sport history and also as a term important for arbitral proceedings.

Next chapter is related to the system of the testing, starting with a preventive control and testing related to it. Numerous chapters present together an extensive overview of the anti-doping program, the legal system related to it and its debated issues with connections to several legal branches.

After the testing proves a positive finding, the sportsmen face a serious risk of being punished (if some of the exception do not apply) because of the strict liability. Since this kind of liability might seem harsh for many, the author presents to readers both the opinions in favor of this system and against its use. The anti-doping system and its rules, the World Anti-Doping Code, changes continuously, therefore author decided to also stress out the most important changes which were brought with the last amendment of the Code, which is effective since January 2015.

As can be seen from the title of my diploma thesis, chapters No. four and five describe the arbitration procedure before the respective institutions with emphasis on the Court of Arbitration in Sport. The arbitral proceedings follow after the accusation of the sportsman of using prohibited substance. Since there is no better explanation of theory than practical cases, the author decided to further explain the whole arbitration procedure through case study. Therefore, she listed two cases related to the doping in sport into her diploma thesis. One of them concerns the cyclist of the international category, while the other one is related to the sportsman of the national category. Nevertheless, both of the cases represent typical procedure both at the national and international level, including the thorough description of procedure before the Court of Arbitration in Sport in the case of the international sportsman.

In the last chapter, the author tried to answer a difficult question – whether the present World Anti-Doping Program can be considered as effective, trustworthy and fair instrument in the fight against doping in the eyes of experts, fans and sportsmen by themselves and in the same time, whether it can still secure fundamental rights of sportsmen who have to obey the Program. In the end, the author expresses her expectations about progress in the near future of this legal branch.

Seznam zkratek

MOV	Mezinárodní olympijský výbor
OH	Olympijské hry
IAAF	Mezinárodní asociace atletických federací (<i>International Association of Athletics Federations</i>)
WADA	Světová antidopingová organizace (<i>World Anti-Doping Agency</i>)
FINA	Mezinárodní plavecká federace
ČOV	Český olympijský výbor
OSN	Organizace spojených národů
UNESCO	Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu
CAS	Mezinárodní sportovní soud (<i>Court of Arbitration for Sport</i>)
ICAS	Mezinárodní rada pro sportovní arbitráž (<i>International Council for Arbitration in Sport</i>)
ADV ČR	Antidopingový výbor ČR
ÚDKM	Úsek dopingových kontrol a monitoringu
UCI	Mezinárodní cyklistická asociace
CNCDD	španělská Národní antidopingová komise sportovní soutěže a disciplíny (<i>Comite Nacional de Competición y Disciplina Deportiva</i>)
RFEC	španělská cyklistická federace

Seznam použité literatury:

- Kuklík, J., Hamerník, P., Sup.M. a kol.: Sportovní právo, Praha: Auditorium, 2012.
- Blackshaw, I. S.: Sport, Mediation and Arbitration, The Hague: T.M.C. ASSER PRESS, 2009.

Právní předpisy:

- Směrnice pro kontrolu a postih dopingu ve sportu v České republice

Dokumenty mezinárodních a nadnárodních organizací:

- č. 46/2008 Sb.m.s., Mezinárodní úmluva proti doping ve sportu UNESCO uzavřená dne 19. října 1995 v Paříži (*International Convention against Doping in Sport*)
- Světový antidopingový kodex (*World Anti-Doping Code*)
- Švýcarský federální zákon o mezinárodním právu soukromém z 18. prosince 1987 (*Loi fédérale sur le droit international privé*)
- Vyhláška č. 74/1959 Sb., Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů uzavřená 10. června 1958 v New Yorku
- 209/1992 Sb., Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů uzavřená 10. června 1958 v New Yorku
- Řád sportovní arbitráže (*Code of Sports-related Arbitration*)

Judikatura:

- *N., J., Y., W. V. FINA, 5P.83/1999*
- *Meca-Medina & Majcen v. Komise evropského společenství*
- *CAS 2006/A/1025 Mariano Puerta v. International Tennis Federation*
- *CAS 2009/A11912-1913 Pechstein, DESG v. ISU*
- *CAS 2014/A/3694 Roman Kreuziger v. UCI*
- *CAS 2011/A/2384 UCI v. Alberto Contador Velasco & RFEC*

- CAS 2009/A/1926 *International Tennis Federation (ITF) v. Richard Gasquet & CAS 2009/A/1930 World Anti-Doping Agency (WADA) v. ITF & Richard Gasquet*
- CAS 2011/0/2422 *USOC v. IOC*
- CAS 2009/A/1870 *WADA v. Jessica Hardy & USADA*
- *Evropského soudu pro lidská práva ve věci Tseber proti České republice č. 46203/08*
- CAS 98/211 B (*De Bruin*) v. FINA
- *Diethart v IOC CAS 2007/A/1290*
- *USA Shooting & Quigley v. Mezinárodní střelecká unie (UIT), CAS 94/129*

Seznam použitých článků z odborných periodik:

- Goldestein, R. R.: *An American in Paris: The Legal Framework of International Sport and the Implications of the World Anti-Doping Code on Accused Athletes*, *Virginia Sports and Entertainment Law Journal* 2007, vol. 7:1, strana 150. (Citující Boba Goldman a ost., *Death in the Locker Room 2*, *Elite Sports Medicine Publications* 1992).
- Bowers, L. D.: *Athletic Drug Testing*, *Clinics in Sports Medicine*, Apr. 1, 1998.
- Mangan, M.: *The Court of Arbitration for Sport: Current Practice, Emerging Trends and Future Hurdles*, *ARBITRATION INTERNATIONAL*, vydání 25, č. 4.
- Milot, L.: *Ignorance, Harm and the Regulation of Performance-Enhancing Substances*, *Harvard Journal of Sports & Entertainment Law* 2014, č. 5.
- Mitten, M. J.: *Judicial Review of Olympic and international Sports Arbitration Awards: Trends and Observations*, *PEPPERDINE DISPUTE RESOLUTION LAW JOURNAL* 2009, č. 10:1.
- Conolly, R.: *Balancing the Justices in Anti-Doping Law: The Need to Ensure Fair Athletic Competition Through Effective Anti-Doping Programs vs. The Protection of Rights of Accused Athletes*, *Virginia Sports and Entertainment Law Journal* 2006, č. 5:2.
- Bersagel, A.: *Is There a Stare Decisis Doctrine in the Court of Arbitration for Sport? An Analysis of Published Awards for Anti-Doping Disputes in Track and Fields* *PEPPERDINE DISPUTE RESOLUTION LAW JOURNAL* 2012, č. 12.

- Murray H. T.: *The Athlete's Challenge: Drugs, Sport, and Ethics, 3 Play True 6 2004.*

Internetové zdroje:

- IAAF, 2015. Drugs in sport, Doping control [online]. [cit. 2015-06-04]. Dostupné z: <http://www.iaaf.org/download/download?filename=c3ec4cd7-c80f-4062-85d2-efaf8c26afce.pdf&urlslug=Chapter%2015%3A%20Drugs%20in%20sport%20%2F%20Doping%20control%20>.
- Rigozzi, A., Hasler, E., Quinn, B., The 2011, 2012 and 2013 revision to the Code of Sports-related Arbitration [online]. [cit. 2015-06-16]. Dostupné z: <http://www.lk-k.com/data/document/rigozzi-hasler-quinn-the-2011-2012-and-2013-revisions-the-cas-code-annex-jusletter-3-juin-2013.pdf>.
- Lines, K., 2011. Double Jeopardy: CAS 2011/0/2422 USOC v. IOC [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <https://sportslawnews.wordpress.com/2011/10/17/double-jeopardy-cas-201102422-usoc-v-ioc/>.
- Mezinárodní Úmluva proti dopingu ve sportu [online]. [cit. 2015-06-04]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/anti-doping/international-convention-against-doping-in-sport/>.
- Diathesopolou, T., 2015. In blood we trust? The Kreuziger Biological Passport Case [online]. [2015-12-04]. Dostupné z: <http://www.asser.nl/SportsLaw/Blog/post/in-blood-we-trust-the-kreuziger-biological-passport-case-by-thalia-diathesopolou>.
- Hospodářské noviny, 2009. Plavkyně Dostálová dostala dvouletý trest za doping [online]. [cit. 2015-12-03]. Dostupné z: <http://ihned.cz/c1-38529100-plavkyne-dostalova-dostala-dvoulety-trest-za-doping>.
- www.tas-cas.org: webové stránky CAS
- www.newyorkconvention.org: webové stránky signatářů Newyorské úmluvy
- Přístup do databázového systému ADAMS: <https://adams.wada-ama.org/adams/login.do?nopopup=true>.
- www.wada-ama.org: webové stránky WADA
- www.antidoping.cz: webové stránky českého antidopingového výboru
- www.swissarbitration.org: webové stránky arbitrážního institutu švýcarské komory

- The Associated Press, 2012. IOC strips 2004 medals from 4 Olympic athletes for doping [online]. [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://www.ctvnews.ca/sports/ioc-strips-2004-medals-from-4-olympic-athletes-for-doping-1.1067060>.
- Bayesovské sítě [online]. [cit. 2015-12-01].: Dostupné z: https://cw.fel.cvut.cz/wiki/_media/courses/a7b33sui/bayesovske_site.pdf.
- Jakubec, A., Doping ve sportu, Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého v Olomouci, 2010 [online]. [cit. 2015-09-03]. Dostupné z: www.upol.cz/fileadmin/user_upload/FTK.../Dopingvesportu.ppt.
- Zpráva nezávisle komise WADA z 20. listopadu 2015, 2015 [online]. [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/en/resources/world-anti-doping-program/independent-commission-report-1>.
- Macek, T. Tresty za doping ať vynášejí jen v Lausanne, vyzval šéf MOV v Praze [online]. [cit. 2015-12-03]. Dostupné z: http://oh.idnes.cz/zasedani-eov-v-praze-thomas-bach-doping-uprchlici-fb8-/sport_oh.aspx?c=A151120_153908_sport_oh_tm2.
- BBC News, 1998. Drug scandal team thrown of Tour [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: http://news.bbc.co.uk/2/hi/special_report/1998/07/98/tour_de_france/134842.stm.
- IAAF, 2003. Analysis of Bernard Lagat B Sample Returns Negative Results. [online]. [cit. 2015-09-03]. Dostupné z: <http://www.iaaf.org/news/news/analysis-of-bernard-lagat-b-sample-returns-ne>.
- The guardian, 2013. Spanish doping doctor ready to reveal role in major sports [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/sport/2013/may/10/spanish-doping-doctor-reveal-sports>.
- Fordyce, T., 2014. Justin Gatlin: Why US sprinter's success is bad for athletics [online]. [cit. 2015-12-03] Dostupné z: <http://www.bbc.com/sport/athletics/29515182>.

Doping in sport and arbitration procedure related thereto

Klíčová slova

sportovní právo, doping, sportovní rozhodčí řízení, Světový antidopingový kodex

sports law, doping, arbitration sports proceedings, World Anti-Doping Code